

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YENİ
İSTANBUL TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ DİNLEME
METİNLERİNİN DİL BİLGİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

İLKNUR ÖZDEMİR

DANIŞMAN

DOÇ. DR.KADRİ KURAM

BARTIN-2025

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YENİ İSTANBUL
TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ DİNLEME METİNLERİNİN DİL BİLGİSİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlknur ÖZDEMİR

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman : Doç. Dr. Kadri KURAM
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Erdi ŞİMŞEK
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Celal SARIOĞLU

BARTIN-2025

KABUL VE ONAY

İlknur ÖZDEMİR tarafından hazırlanan “YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YENİ İSTANBUL TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ DİNLEME METİNLERİNİN DİL BİLGİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ” başlıklı bu çalışma, 23.01.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Üye :

Üye :

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun/...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa Sabri GÖK
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr.Kadri KURAM danışmanlığında hazırlamış olduğum “YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YENİ İSTANBUL TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ DİNLEME METİNLERİNİN DİL BİLGİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ”başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

23.01.2025

İlknur ÖZDEMİR

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanması aşamasında benden desteğini esirgemeyen aileme, eşim Umut ÖZDEMİR'e, danışmanım Doç. Dr. Kadri KURAM'a ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında bilgi ve deneyim kazanmamı sağlayan Bartın Üniversitesi TÖMER'e sonsuz teşekkürler.

İlknur ÖZDEMİR

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YENİ İSTANBUL TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ DİNLEME METİNLERİNİN DİL BİLGİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

İlknur ÖZDEMİR

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Yabancılara Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr.Kadri KURAM

Bartın-2025, sayfa: 70

Bu tez yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin o üniteye öğretilmesi hedeflenen dilbilgisi konularını ne derecede temsil ettiğini araştırmayı amaçlamaktadır. Bunun için alanda sıkça kullanılan kitaplardan biri olan Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabındaki dinleme bölümleri incelenmiştir. Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 5 seviyeden oluşmaktadır. Bunlar; A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyeleridir. Her bir seviyenin çalışma kitabı bulunmaktadır. Ayrıca her bir ünite üç farklı alt konuya ayrılmış ve ünite başlarında öğretilmesi hedeflenen beceriler, dil bilgisi konuları ve kelime grupları sunulmuştur. Set içerik olarak Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru metnine uygun bir şekilde okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerini geliştirecek şekilde hazırlanmıştır. Araştırma dinleme bölümlerinin metinlerinin yazımında dil bilgisi öğretimini destekleyecek içerikler hazırlama amacı güdölüp güdülmediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu sonuca ulaşmak için ise söz konusu metinlerde geçen dilbilgisi öğelerinin üniteye öğretilen dil bilgisi öğelerini ne kadar içerdiğine, metinlerdeki dil bilgisi öğelerinin ilgili o üniteye öğretilen işlevini taşıyıp taşımadığına ve bu iki özellik açısından ünitelerin birbirleriyle tutarlı olup olmadığına bakılmıştır. Yeni İstanbul Ders Kitabının tüm serileri (A1, A2, B1, B2, C1) incelenmiş olup serinin içinde bulunan 132 tane dinleme metnine (ünite sonu

video metinleri dahil) bakılmıştır. Çıkan sonuçlara bakıldığında A1 seviyesinden C1 seviyesine doğru bir düşüş gözlemlenmektedir. A1 kitabında dinleme metinlerinin dil bilgisini barındırma oranı 0,51, A2 kitabında 0,41, B1 kitabında 0,14, B2 kitabında 0,08 ve C1 kitabında 0,04'tür. Bu durum bizlere temel seviyelerde dinleme metinlerinin dil bilgisini daha çok desteklediği orta ve ileri düzeyde ise bu oranın azaldığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Dil bilgisi, dinleme, Türkçe Öğretimi, Yeni İstanbul kitabı

ABSTRACT

M.A. Thesis

AN INVESTIGATION INTO THE GRAMMAR OF THE LISTENING SECTIONS IN İSTANBUL: A TURKISH COURSE FOR INTERNATIONAL STUDENTS

İlknur ÖZDEMİR

Bartın University

Graduate School

Department of Teaching Turkish as a Foreign Language

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr.Kadri KURAM

Bartın-2025, pp: 70

This thesis aims to find out to what extent the listening sections of books used in teaching Turkish as a second language represent the grammar topics taught in each unit. To this ends, it investigates the listening sections of a book frequently used in such environments, İstanbul: A Turkish Course for International Students. In particular, it tries to find out if the listening sections of the book were prepared with in intent to support grammar teaching. This was done by checking (i) the percentage of grammar topics of each unit as used in the listening sections (ii) whether each occurrence had the particular function taught in that unit and (iii) whether the listening sections throughout the books and the units in those books were consistent with respect to (i) and (ii). Ultimately, all books in the Yeni İstanbul Series (A1, A2, B1, B2, C1) were examined and 132 listening passages (including the videos at the end of the units) were transcribed. The results indicate that there is a continuous decline beginning from A1 up to C1. The representation ratios of grammatical items in the listening passages are as follows: 0.51 in A1, 0.41 in A2, 0.14 in B1, 0.89 in B2 and 0.42 in C1. This indicates that the listening passages support grammar teaching better in beginning levels than in intermediate and advanced levels.

Keywords: Grammar, listening, teaching Turkish, New İstanbul for foreign students

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	4
1.2. Araştırmanın Önemi	4
2. LİTERATÜR TARAMASI	6
2.1. Yabancılar Türkçe Öğretimi	6
2.2. Yabancılar Türkçe Öğretiminin Tarihçesi.....	8
2.3. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel ve Genel İlkeler	9
2.3.1. Dil Öğretiminin Planlanması	9
2.3.2. Dört Temel Becerinin Dikkate Alınması	10
2.3.3. Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Gitme	10
2.3.4. Bir Seferde Tek Yapıyı Sunma	11
2.3.5. Verilen Bilgi ve Örneklerin Hayata Uygunluğu	11
2.3.6. Öğrencileri Aktif Kılma ve Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma	12
2.3.7. Görme ve İşitmeye Dayalı Araçlardan Yararlanma	12
2.3.8. Kullanılan Dilin Öğretilmesi	12
2.3.9. Teleffuza Önem Verilmesi.....	12
2.3.10. Öğrencilerin Bildiği Kelimelere Dayanarak Yeni Cümleler Kurma	13
2.3.11. Öğrencilere Öğrendiklerini Uygulama İmkânının Verilmesi	14
2.3.12. Herkese Eşit Söz Hakkı Tanınması.....	14
2.3.13. Dil ile Birlikte Kültürün Verilmesi	14
2.3.14. Hem Bireysel Çalışmalara Hem de Grup Çalışmalarına Gereken Ölçüde Yer Verilmesi.....	15
2.3.15. Dersi Sıkıcı Olmaktan Kurtaracak Çeşitli Uygulamalara Yer Verilmesi ve Öğretilmeyenlerin Sorulmaması	15
2.3.16. Öğrencinin Öğreneceği Kadar Bilgi Verilmesi.....	15
2.3.17. Öğrencilerin Yaptıkları Yanlışların Anında Düzeltilmesi	16

2.4. Yabancılar Türkçe Dil Öğretim Yöntemleri	16
2.4.1. Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi	16
2.4.2. Düzvarım Yöntemi	17
2.4.3. Dolaysız (Direkt) Yöntem.....	17
2.4.4. Kulak/Dil Alışkanlığı Yöntemi	18
2.4.5. İletişimsel Yaklaşım Yöntemi.....	18
2.4.6. Doğal Yöntem	19
2.4.7. İşitsel Dilsel Yöntem	20
2.4.8. Bilişsel Yöntem	20
2.4.9. Seçmeli Yöntem	21
2.4.10. Telkin Yöntemi	21
2.4.11. İşitsel Görsel Yöntem	22
2.5. Yabancılar İçin Türkçe Merkezleri.....	22
2.6. Dil.....	24
2.7. Dil Bilgisi	27
2.7.1. Dil Bilgisi Öğretiminin Önemi	28
2.7.2. Yabancılar Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi ve Önemi	30
2.7.3. Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi	32
2.8. Dinleme Becerisinin Önemi ve Gelişimi	34
2.9. Dil Bilgisi ve Dinleme Becerisi İlişkisi	37
3. MATERYAL VE METOT	39
3.1. Veri Toplama Aracı ve Süreci	39
3.2. Verilerin Analizi	40
3.3. Varsayımlar ve Sınırlılıklar	41
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	42
4.1. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe A1 Kitabı	42
4.2. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe A2 Kitabı	46
4.3. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 Kitabı	50
4.4. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe B2 Kitabı	54
4.5. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe C1 Kitabı	58
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
KAYNAKLAR.....	65
ÖZGEÇMİŞ.....	Error! Bookmark not defined.

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
4.1: A1 kitabı 1. ünite.....	42
4.2: A1 kitabı 2. ünite.....	43
4.3: A1 kitabı 3. ünite.....	43
4.4: A1 kitabı 4. ünite.....	44
4.5: A1 kitabı 5. ünite.....	45
4.6: A1 kitabı 6. ünite.....	45
4.7: A1 kitabı genel.....	46
4.8: A2 kitabı 1. ünite.....	46
4.9: A2 kitabı 2. ünite.....	47
4.10: A2 kitabı 3. ünite.....	47
4.11: A2 kitabı 4. ünite.....	48
4.12: A2 kitabı 5. ünite.....	49
4.13: A2 kitabı 6. ünite.....	50
4.14: A2 kitabı genel.....	50
4.15: B1 kitabı 1. ünite.....	51
4.16: B1 kitabı 2. ünite.....	51
4.17: B1 kitabı 3. ünite.....	52
4.18: B1 kitabı 4. ünite.....	52
4.19: B1 kitabı 5. ünite.....	53
4.20: B1 kitabı 6. ünite.....	53
4.21: B1 kitabı genel.....	54
4.22: B2 kitabı 1. ünite.....	54
4.23: B2 kitabı 2. ünite.....	55
4.24: B2 kitabı 3. ünite.....	55
4.25: B2 kitabı 4. ünite.....	56
4.26: B2 kitabı 5. ünite.....	57
4.27: B2 kitabı 6. ünite.....	57
4.28: B2 kitabı genel.....	58
4.29: C1 kitabı 1. ünite.....	58
4.30: C1 kitabı 2. ünite.....	59
4.31: C1 kitabı 3. ünite.....	59

4.32: C1 kitabı 4. ünite	60
4.33: C1 kitabı 5. ünite	60
4.34: C1 kitabı 6. ünite	61
4.35: C1 kitabı genel	61
4.36: Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı tüm serilerinin ortalaması	62

1.GİRİŞ

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir araçtır. İnsanların duygularını, düşüncelerini, bilgilerini ve fikirlerini paylaşımlarını mümkün kılar. Dil, toplumlar arasında iletişim kurma ve etkileşimde bulunma amacıyla öğrenilir. Dil olmadan insanların birlikte yaşayabilmesi ve anlaşabilmesi mümkün olmaz, bu nedenle dil toplumun temel taşıdır ve onu topluma dönüştürür(Bayraktar, 2015). Dil aynı zamanda bir ulusu bir araya getiren en güçlü bağdır. Bireyleri uluslarına, vatanlarına ve geçmişlerine sıkı sıkıya bağlar. Kuşaktan kuşağa aktarılan dil, bireyi geçmişle gelecek arasındaki bir köprü haline getirir. Bu nedenle dil, kültürel kimliğin ve toplumsal birliğin temel unsurlarından biridir (Emiroğlu ve Pınar,2013).

Günümüzde, küreselleşme ve uluslararası ilişkilerin artmasıyla birlikte, farklı ülkeler arasındaki kültürel, siyasi, bilimsel ve ticari bağlantılar önemli ölçüde artmaktadır. Bu durum, insanların çeşitli nedenlerle farklı dilleri öğrenmelerine yol açmakta ve çok dillilik ve çok kültürlülüğün giderek önem kazanmasına olanak sağlamaktadır. Türkçe öğrenme talebi de bu küresel trende paralel olarak hızla artmaktadır(Hengirmen, 2006). Türkiye'nin bulunduğu coğrafya ve dünyadaki gelişmeler, Türkçe öğrenme isteğini etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Birçok ülkeden insanlar, Türkçeyi çeşitli sebeplerle öğrenmek için Türkiye'ye gelmekte veya yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezlerine başvurmaktadır. Bu sayı her geçen gün artmaktadır(Güneş, 2014). Bu durum, Türkçenin hem yurt içinde hem de yurt dışında yabancıların öğrendiği bir dil haline gelmesini sağlarken, aynı zamanda Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin önemini de vurgulamaktadır. Türkçe öğrenimi, Türkiye'nin kültürel ve sosyal etkileşimlerini artırmak, ticaret ve işbirliği olanaklarını genişletmek ve insanlar arasında anlayış ve iletişimi güçlendirmek için önemli bir araç haline gelmiştir (Yılmaz ve Babacan,2015).

Türkçenin dünya genelinde gördüğü ilginin ve Türkçe öğrenme taleplerinin giderek artması, ülkemizin yabancılara Türkçe öğretimi konusunda güçlü adımlar attığını göstermektedir(Keskin, 2010). Türkçe, çağdaş diller arasında yer alan bir dil haline gelmiştir ve yabancılar tarafından öğrenilmeye çalışılan dünya dilleri arasında yer almaktadır. Günümüzde Türkçeyi öğrenmek için ülkemize gelen yabancıların sayısı artmaktadır. Türkçe öğretimi için çeşitli programlar, kurslar ve kaynaklar mevcuttur ve bu alanlarda önemli adımlar atılmaktadır(Çetinkaya, 2018).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, ülkemizin kültürel ve ekonomik açıdan daha fazla etkileşim sağlamasına yardımcı olabilir. Bu sayede Türkçe öğrenen yabancılar, Türk kültürünü daha iyi anlayabilir, iş fırsatlarına sahip olabilir ve Türkiye ile daha güçlü bağlar kurabilirler. Ancak Türkçe öğretimi sürecinde bazı zorluklar da yaşanabilir. Türkçe dili ses ve dil bilgisi kuralları açısından yeni öğrenen insanlar için karmaşık gelebilir. Öznenin sona eklenmesi ve çekim ekleri kullanılması gibi özellikler karmaşıklık yaratabilir (Bayezit,2013).

Türkçe, günümüzde Türkiye'deki pek çok kişinin anadili olmanın ötesine geçip ülke içinde başka milletlerden kişiler arasında da kullanım alanı oluşturmaya başlamıştır(Güvendik, 2019).Özellikle göç yoluyla gelen çocukların anadillerinin yanında Türkçe öğrenmeleri, sosyokültürel ve sosyoekonomik uyumun da yolu olacaktır. Aynı zamanda Türkiye'de, Türkçe öğrenerek farklı ülkelere dağılacak olan bireylerin ülkemize önemli katkıları olacaktır. Bu nedenle, Türkçenin ülke içinde ve dışında nerelerde ve hangi amaçlarla öğrenildiğinin tespiti ve uygun öğretim yöntem ve ders malzemelerinin hazırlanması önem taşımaktadır (Aksoy,2011).

Ülkemizde 109 üniversitede yabancı öğrencilere Türkçe öğretilmektedir (Şişman, 2023). Türkiye'de eğitim gören yaklaşık 1 milyon öğrenci bulunmaktadır. Türkçe öğretim merkezleri, üniversiteler ve diğer kurumlar aracılığıyla yabancılar Türkçe öğrenme fırsatına sahip olmaktadır(Demirel ve Şahinel, 2006). Türkiye'de yabancılar Türkçe öğretimi, ülkede son yıllarda önemli bir gelişme kaydetmiştir. Türkçe öğretiminde üniversiteler, özel dil okulları ve resmi kurumlar, yabancılar Türkçe öğretiminde öncü rol oynamaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin Türkçe öğretimine yönelik kurumsal ve yasal çerçevesi de son yıllarda güçlendirilmiştir. Türkiye'de Türkçe öğretimi, en önemli kurumlarından biri olan Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) ile başlamıştır. Bu merkez yabancılar Türkçe öğretiminde önemli bir rol oynamıştır. Daha sonra, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesigibi birçok üniversite de Türkçe öğretim merkezleri açmıştır (Harputoğlu,2015). Yabancılar Türkçe öğretimi, dil öğrenme sürecinde önemli bir rol oynayan kitapların kullanımını gerektirir. Kitaplar, öğrencilere dil bilgisi, kelime dağarcığı, okuma, yazma ve dinleme becerilerini geliştirme imkanı sunar. Kitaplar, dil bilgisini ve kelime dağarcığını öğretmek için önemli bir kaynak sağlar(Güvendik, 2019). Dilbilgisi kuralları, örnek cümleler ve kelime listeleri gibi bilgileri içerir. Bu sayede

öğrenciler, Türkçe dil yapısını ve kelime anlamlarını daha iyi anlayabilir ve kullanabilir. Öğrencilere çeşitli metinler aracılığıyla Türkçe okuma becerisi kazandırır. Öğrenciler, farklı türlerdeki kitapları okuyarak kelime dağarcıklarını genişletebilir, dilbilgisini uygulayabilir ve okuduğunu anlama yeteneklerini geliştirebilir. Ayrıca, kitaplar aracılığıyla Türk kültürü ve edebiyatı hakkında da bilgi edinebilirler. Kitaplar, öğrencilere Türkçe yazma becerisi kazandırmada da etkilidir(Direkçi vd., 2020). Öğrenciler, kitaplardaki örnek yazıları inceleyerek dilbilgisi kurallarını ve yazma tekniklerini öğrenebilirler. Ayrıca, kitaplarda yer alan yazma aktiviteleriyle pratik yaparak yazma becerilerini geliştirebilirler. Kitaplar, öğrencilere Türkçe dinleme becerisini geliştirme fırsatı sunar. Kitaplar aracılığıyla öğrenciler, dinleme metinlerini takip ederek Türkçe sesleri, tonlamayı ve doğru telaffuzu öğrenebilirler. Ayrıca, kitaplarda yer alan dinleme aktiviteleriyle de pratik yaparak dinleme becerilerini güçlendirebilirler. Yabancılar Türkçe öğretiminde kitaplar önemli bir araçtır(Hayran,2019).

Türkçe öğreniminde öğrenciler bazı zorluklarla karşılaşabilirler veya Türkçenin yapısını karmaşık bulabilirler. Bunun sebebi genellikle bu öğrencilerin ana dillerinin tipolojik olarak Türkçeye uzak olmasıdır.Türkçe öğrenimindeki zorluklar genellikle üç ana başlık altında toplanabilir: Tipolojik uzaklıktan kaynaklanan sorunlar, sözcük öğrenimiyle ilgili sorunlar ve kültürel farklılıklar. Tipolojik uzaklıktan kaynaklanan zorluklar, Türkçenin yapısı ve özellikleriyle ilgili olan zorlukları içerir. Sözcük öğrenimiyle ilgili zorluklar, kelime dağarcığının genişliği ve eş anlamlı kelimelerin kullanımı gibi konuları kapsar. Bu durum özellikle dilin zenginliği nedeniyle öğrencileri bazen zorlayabilir. Kültürel zorluklar, dilin içinde bulunduğu kültürün öğrenilmesini gerektiren konuları içerir (Gömlüksiz, 2000). Türkçenin bazı sesleri yabancılar zor gelebilir. Dilin yanı sıra, Türkçe öğrenen yabancılar aynı zamanda Türk kültürüyle de karşılaşır(Çetinkaya, 2018). Farklı gelenekler, adetler ve sosyal normlar yabancılar için anlaması zor olabilir. Bu zorlukların üstesinden gelmek için Türkçe öğrenen yabancılar için bazı gelişimler sağlanmalıdır. Türkçe konuşan insanlarla iletişim kurmak ve günlük hayatta Türkçe kullanmak dil becerilerini geliştirmek için önemlidir(Keskin, 2010). Türkçe öğrenmek için dil kurslarına katılmak, doğru telaffuz ve dilbilgisi kurallarını öğrenmek için faydalı olabilir. Türkçe gazete, dergi veya kitap okumak, Türkçe dinlemek için film veya müzik dinlemek gibi yöntemlerle dil becerilerini geliştirmek mümkündür. Türk kültürünü anlamak, dilin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabilir. Türk gelenekleri, adetleri ve sosyal normları hakkında bilgi edinmek yabancıların entegrasyon sürecini kolaylaştırabilir (Zenk,2008).

Dilbilgisi becerileri, dilin yapısını anlama, kelime sırasını ve cümle yapılarını kavrama gibi unsurları içerir(Güven ve Özbilen, 2017). Dinleme becerisi ise bir kişinin konuşulan bir dili anlaması ve doğru şekilde yorumlaması yeteneğidir. Dinleme becerisi, bir konuşmada verilen önemli bilgileri önemsiz bilgilerden ayırma ve işleme becerisi gerektirir. Dilbilgisi eğitimi ise bu bilgiler arasındaki mantıksal ilişkileri doğru kurmamızı sağlar. Örneğin, çift olumsuzluğun olumlu bir dilbilgisel ilişkiye karşılık geldiğinin bilinmesi bilginin doğru sınıflandırılmasını sağlar. Aynı şekilde, dinleme becerisi de dilbilgisi kurallarını anlamamıza yardımcı olur(Hengirmen, 2006). Dilbilgisi ve dinleme becerisi birbirini tamamlayan iki önemli unsur olarak ortaya çıkar(Akkuş,2019).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Yeni İstanbul Ders Kitabı'nın tüm seviyeleri (A1, A2, B1, B2 ve C1) ele alınarak dil bilgisi ve dinleme bölümleri arasında bir eşgüdüm olup olmadığını tespit etmektir. Dinleme metinlerindeki dil bilgisi konularına bakılarak o bölümün dil bilgisi konularının temsil oranları belirlenmiştir. Böylece, Yeni İstanbul Ders Kitabı'ndaki dinleme etkinliklerinin dil bilgisi öğretiminde ne kadar etkili olduğu ve öğrencilerin dil becerilerini nasıl geliştirdiği konusunda bilgi sağlanabilir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Dil bilgisi, herhangi bir dilin temel yapı taşlarından biridir ve öğrencilerin doğru ve etkili bir şekilde iletişim kurabilmeleri için önemlidir. Bu nedenle, ders kitabının dil bilgisi bölümlerinin öğrencilere açık ve anlaşılır bir şekilde dil kurallarını sunması ve pratik yapma imkanı sağlaması gerekmektedir. Dil bilgisi bölümlerinin öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olması ve dil bilgisi konularını kapsamlı bir şekilde ele alması da önemlidir. Ancak dil bilgisinin sadece bu konuya ayrılmış derslerde öğretilmesi süre açısından yeterli olmayabilir. Bu nedenle diğer becerilerle birleştirilmesi ve bu becerilerin motive edici etkilerinden yararlanılması zorunludur. Dinleme, bu becerilerden biridir. Dinleme becerisi de yabancı dil öğreniminde büyük bir öneme sahiptir. Öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşacakları iletişim ortamlarında dinleme becerilerini etkili bir şekilde kullanabilmeleri, iletişim becerilerini geliştirmeleri ve dilin pratik uygulamasını yapabilmeleri için gereklidir. Ders kitabının dinleme bölümlerinin, öğrencilere gerçek hayattaki iletişim durumlarını yansıtması ve çeşitli konuşma hızlarına sahip ses

kaynaklarını içermesi önemlidir. Ayrıca, dinleme aktiviteleriyle ilgili anlama sorularının da öğrencilerin dilin yapısını ve kullanımını anlamalarına yardımcı olacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Yeni İstanbul ders kitabındaki dinleme metinlerinin dil bilgisi açısından incelenmesi bu bölümlerde yapılacak yeniliklere ışık tutacak ve öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde daha etkili bir şekilde ilerlemelerine yardımcı olacaktır. Bu çalışmalar sayesinde, öğrencilerin dil bilgisi kurallarını doğru bir şekilde kullanmaları ve gerçek hayatta karşılaşacakları iletişim ortamlarında dinleme becerilerini geliştirmeleri hedeflenmektedir.

2.LİTERATÜR TARAMASI

Bir araştırma yapmak için ilk önce literatürün taranması gerekir ve literatür taraması en önemli aşamalardan biridir. Araştırılacak olan konunun haritasının çıkarılması literatür taraması ile olur. Yabancılar Türkçe Öğretiminde literatür taraması dokuz farklı başlık altında incelenecektir. Bu başlıklar; yabancılar Türkçe öğretimi, yabancılar Türkçe öğretiminin tarihçesi, yabancılar Türkçe öğretiminde temel ve genel ilkeler, yabancılar Türkçe dil öğretim yöntemleri, yabancılar için Türkçe merkezleri, dil, dil bilgisi, dinleme becerisinin önemi ve gelişimi, dil bilgisi ve dinleme becerisi ilişkisidir.

2.1. Yabancılar Türkçe Öğretimi

Türkçenin yabancılar tarafından öğrenilmesi, küreselleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Küreselleşmeyle birlikte, ülkeler arasındaki etkileşim artmış ve bu da farklı dilleri öğrenme ihtiyacını doğurmuştur. Türkçe, son yıllarda uluslararası anlamda daha fazla önem kazanmış ve bu da yabancıların Türkçe öğrenme isteğini artırmıştır(Tüm ve Sarkmaz, 2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinin pek çok nedeni bulunmaktadır. Birincisi, Türkiye'nin coğrafi konumu ve ekonomik potansiyeli dolayısıyla Türkçe, ticari ilişkilerde ve iş dünyasında önemli bir rol oynamaktadır. Yabancılar, Türkçeyi öğrenerek Türkiye'deki iş fırsatlarından ve pazarlardan daha iyi şekilde yararlanabilirler. İkinci olarak, Türk kültürü ve tarihi, yabancılar için oldukça ilgi çekicidir. Türkçe öğrenerek Türk edebiyatı, müziği, sanatı ve kültürünü daha iyi anlama fırsatı elde ederler. Bu da Türkçenin popülerliğini artıran bir faktördür. Üçüncü olarak, Türkçenin öğrenilmesi, Türkiye'de yaşayan yabancılar için de önemlidir. Türkçeyi öğrenerek iletişim becerilerini geliştirebilir, sosyal çevrelerine daha iyi entegre olabilirler. Ayrıca, Türkçeyi öğrenen yabancılar, Türk kültürüne daha fazla saygı gösterir ve Türk toplumunda daha iyi şekilde adapte olurlar(Güvendik, 2019). Son olarak, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi, Türkiye'nin turizm sektörüne de katkı sağlar. Türkçeyi bilen yabancılar, Türkiye'ye seyahat ederken yerel halkla daha kolay iletişim kurabilirler ve ülkede daha rahat bir şekilde gezinti yapabilirler. Tüm bu nedenlerden dolayı, Türkçenin yabancılar tarafından öğrenilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Türkçeyi öğrenmek isteyen yabancılar için çeşitli dil kursları ve kaynaklar mevcuttur. Türkçe öğrenmek, hem kişisel gelişim açısından hem de iş fırsatlarına erişim açısından oldukça faydalı bir adımdır (Pehlivan,2007).

Dil öğrenimi ve öğretimi, başlangıç düzeyinden ileri düzeye kadar sürekli bir şekilde devam etmektedir. Başlangıç düzeyinde, dil öğretimi genellikle selamlaşma, tanışma ve tanıtma gibi kısa cümleler üzerinde yoğunlaşır. Ancak dil öğretiminin ileri seviyelerinde, günlük hayatta sıkça kullanılan kelimeler ve cümlelerin yanı sıra dil bilgisi kurallarının da öğretilmesine önem verilir. Bu nedenle, yabancı dil öğretimi sistematik bir çerçeve içinde gerçekleştirilmelidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusunda da bu hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir. Başlangıç düzeyinde dil öğretimi, temel seviyede iletişim kurabilme becerilerini geliştirmeye odaklanır. Öğrencilere, günlük yaşamda sıkça kullanılan ifadeler ve kısa cümleler öğretilir. Selamlaşma, tanışma, kendini tanıtma gibi konular üzerinde durulur. Bu aşamada, dil bilgisi kuralları da basit ve anlaşılır bir şekilde sunulur. Öğrenciler, temel dil becerilerini kazanarak iletişim kurma yeteneklerini geliştirirler. Başlangıç düzeyinde Türkçe öğrenen öğrenciler, sık sık pratik yapma fırsatı bulmalıdır. Dil öğretiminde rol oyunları, dil becerilerini geliştirmek için etkili bir yöntemdir. Öğrenciler, gerçek hayatta karşılaşacakları durumları taklit ederek, dilbilgisini uygulama şansı elde ederler. Bu şekilde, öğrenilen dil becerileri günlük hayata aktarılabilir hale gelir (Demirekin,2017).

Dil öğretiminin ileri düzeyine geçildiğinde, öğrencilerin dil bilgisi kurallarını daha derinlemesine anlamaları hedeflenir. Bu aşamada, günlük hayatta kullanılan karmaşık cümle yapıları ve kelime dağarcığı da öğretilir. Öğrenciler, okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini geliştirirken aynı zamanda dil bilgisini de öğrenirler. İleri düzeyde dil öğretimi, öğrencilere çeşitli metinler ve yazılı materyaller kullanarak dil becerilerini geliştirmeleri için fırsatlar sunar(Yaylı ve Akbulut, 2015). Öğrenciler, edebi metinler, gazete makaleleri, akademik çalışmalar gibi kaynakları kullanarak dilbilgisi kurallarını daha karmaşık bağlamlarda uygulayabilirler. Ayrıca, tartışma grupları, sunumlar ve projeler gibi etkinliklerle öğrencilerin iletişim becerileri de güçlendirilir(Demirel ve Şahinel, 2006). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, sistematik bir yaklaşım gerektirir. Dil öğretim programları, başlangıç düzeyinden ileri düzeye kadar öğrencilerin dil becerilerini adım adım geliştirecek şekilde tasarlanmalıdır. Temel dil bilgisi kuralları, öğrencilere anlaşılır bir şekilde aktarılmalı ve pratik yapma fırsatları sağlanmalıdır (Şengül,2016).

Öğrencilerin ileri düzeyde dil becerilerini geliştirebilmeleri için çeşitli kaynaklar ve materyaller sunulmalıdır. Edebi metinler, gazete makaleleri, akademik çalışmalar gibi

kaynaklar, dil bilgisini daha karmaşık bağlamlarda öğrenmelerine yardımcı olacaktır(Direkçi vd., 2020). Ayrıca, etkileşimli etkinlikler ve grup çalışmaları da öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacaktır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, başlangıç düzeyinden ileri düzeye kadar sürekli bir şekilde devam etmektedir. Başlangıç düzeyinde temel dil becerileri kazandırılırken, ileri düzeyde dil bilgisi kuralları ve iletişim becerileri de öğretilmektedir. Dil öğretimi, sistemli bir şekilde planlanmalı ve öğrencilere çeşitli materyaller sunularak desteklenmelidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde gösterilen hassasiyet, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine ve günlük hayatta Türkçeyi etkili bir şekilde kullanabilmelerine yardımcı olacaktır (Arslan,2014).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin temelini Kaşgarlı Mahmûd'un 'Divânu Lugâti't-Türk' eseri oluşturur(Göçer vd., 2012). Bu önemli eser, Türkçenin diğer dillerle karşılaştırılması, Türkçenin önemi gibi konuları ele almıştır. Kaşgarlı Mahmûd'un eserinden sonra yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde birçok önemli kitap yazılmıştır. Bu eserler, Türkçenin öğrenilmesi ve öğretilmesi konusunda önemli kaynaklar olmuştur. Türkçenin tarih boyunca nasıl geliştiği, diğer dillerle olan ilişkisi ve dilbilgisi kuralları gibi konuları ele almışlardır(Pirinç,2010).

2.2.Yabancılarla Türkçe Öğretiminin Tarihçesi

Yabancılar için Türkçe öğretimi, Türk kültürüne ve diline olan ilginin artmasıyla birlikte önem kazanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde, farklı coğrafyalardan gelen yabancılar, ticaret, diplomatik ilişkiler ve kültürel etkileşimler sebebiyle Türkçe'yi öğrenme ihtiyacı duymuşlardır. Saraylarda ve ticaret merkezlerinde yabancılarla Türkçe öğretilmesiyle birlikte dil öğretimi gelişmeye başlamıştır. Tarihte Türkçenin yabancılarla öğretilmesi noktasında Kaşgarlı Mahmut tarafından 1072-1074 yılları arasında yazılmış olan ilk eser Divanu Ligati't-Türk'tür (Akyüz, 1989).

Kaşgarlı Mahmut bu eserinde başarılı bir yöntem tercih etmiştir. İzlemiş olduğu yola bakıldığında bazı özellikler dikkat çekmektedir. Bu özellikler aşağıda ifade edildiği gibidir:

- Medreselerde yapıldığı gibi önce ve hemen her zaman sadece kural verme değil, önce çok sayıda örnekten hareket edip kurala ulaşma yolunu izlemiş ve günümüz yabancı dil öğretiminde benimsenen bir yöntem uygulamıştır.

- Dil öğrenmede örneklerin, metinlerin önemini çok iyi fark etmiş, verdiği çok sayıda örneği günlük hayattan, atasözlerinden, manzum sanat eserlerinden derlemiştir.
- Türkçeyi öğretirken, Türk kültürünü de tanıtmaya, öğretme amacını gütmüş, bu konuya özel bir önem vermiştir.
- Dil öğretiminde tekrarın önemini çok iyi kavradığından, önceden geçen bir kuralı gerektiğinde tekrar hatırlatmaktan çekinmemiştir.
- İzlediği bu başarılı yöntemleri buluncaya kadar çok çaba harcayan yazar, iki yıl içinde eserini üç kez yazıp beğenmemiş, nihayet kesin olarak dördüncü defa yazmıştır.

Yabancılar Türkçe öğretiminde ikinci büyük eser, Ali Şir Neviii'nin 15.yüzyılda yazdığı Muhakemetü'l-Lügateyn'dir. Farsça ile Türkçe'nin karşılaştırıldığı bu eser, Türkçe'de ilk ad bilim ve anlam bilim eseri olarak tarihe geçmiştir (Ökten ve Kavanoz, 2014).

Avrupa milletlerinin siyasi ve ekonomik sebeplerle Türkçe'ye önem verdikleri görülmektedir. Fransa 1699'da her üç yılda bir 6-9 yaşlarındaki çocuklardan birkaç tanesini Türkçe öğrenmek üzere İstanbul'daki Katolik papazlarının yanına göndermeye karar vermiştir. Bu çocuklar ileride Osmanlı devletinde Fransa'nın elçileri ve tercümanları olacaklardı. (Bu çocuklara dil oğlanı adı verilmiştir.) Fransa'nın Türk diline karşı gösterdiği bu ilgi 18. yüzyılda Hollanda, İngiltere, Avusturya ve Rusya gibi ülkelere de sıçramıştır (Açıkgöz, 2018). III. Selim devrinde kurulan Kara Harp Okulunda (1793) öğrencilere hem Türkçe hem de Batı dilleri öğretilmiştir. Yabancılar Türkçe'nin öğretimi 1960'lı yıllarda tekrar önem kazanmıştır.

2.3.Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel ve Genel İlkeler

Yabancılar Türkçe öğretimi, belirli temel ve genel ilkeler çerçevesinde yapılmalıdır. Aynı zamanda bu ilkeler çerçevesinde seçilecek yöntem ve teknikler belirlenerek ders ortamına aktarılmalıdır.

2.3.1.Dil Öğretiminin Planlanması

Türkçe öğretiminde planlama süreci büyük önem taşır. Doğru bir planlama ile öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek mümkün hale gelir (İşcan ve Yassıtış, 2017). Her öğrencinin dil seviyesi, öğrenme hızı ve ihtiyaçları farklı olabilir. Bu nedenle öğrencilerin dil becerileri

detaylı bir şekilde analiz edilmeli ve buna göre bir öğretim planı oluşturulmalıdır. Dil öğretiminin amacı net bir şekilde belirlenmeli ve bu amaç doğrultusunda öğrencilere ulaşılabilir hedefler belirlenmelidir. Hedefler ölçülebilir ve gerçekçi olmalıdır. Derslerin akışı ve içeriği öğrencilerin dil becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir. Farklı öğretim yöntemleri ve materyalleri kullanılarak öğrencilerin ilgisinin canlı tutulması sağlanmalıdır.

2.3.2.Dört Temel Becerinin Dikkate Alınması

Okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri dil öğretiminde merkezi bir rol oynar. Bu dört becerinin dengeli bir şekilde geliştirilmesi önemlidir. Dil öğretiminde, özellikle ikinci dil ediniminde, dört temel beceri olan okuma, yazma, konuşma ve dinleme büyük önem taşır (Coşkun ve Taş, 2008). Bu becerilerin dengeli bir şekilde geliştirilmesi, dil öğrenen kişilerin dil becerilerini etkili bir şekilde kullanmalarına yardımcı olur. Okuma becerisi, dil öğrenme sürecinde temel bir taşıyıcı rol oynar. Bir dildeki kelime dağarcığını genişletmek, cümle yapılarını anlamak ve dilbilgisini öğrenmek için okuma büyük önem taşır. Yazma becerisi, dil öğrenenlerin düşüncelerini açık ve etkili bir şekilde ifade etmelerine yardımcı olur. Aynı zamanda, yazma becerisi kişisel gelişime de katkı sağlar. Konuşma becerisi, dilin işlevsel kullanımının en canlı halidir (Göçer vd., 2012). Bir dilde konuşarak iletişim kurmak, karşılıklı etkileşimde bulunmak ve günlük hayatta dil becerilerini kullanmak konuşma becerisinin önemini vurgular. Doğru telaffuz, kelime seçimi ve cümle yapıları konuşma becerisinin temel unsurlarıdır. Dinleme becerisi, iletişimin temel taşlarından biridir. Başkalarını anlamak, doğru yanıtlar vermek ve etkili iletişim kurmak için iyi bir dinleyici olmak önemlidir (Güvendik, 2019). Dinleme becerisi, dil öğrenenlerin karşılaştıkları farklı aksanları anlamalarına, hızlı konuşmalara ayak uydurmalarına ve iletişim engellerini aşmalarına yardımcı olur.

2.3.3.Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Gitme

Dil öğretiminde basitten karmaşığa doğru ilerlemek, somut örneklerden soyut kavramlara geçiş yapmak öğrencilerin dil öğrenme sürecini destekler. Dil öğretiminde basitten karmaşığa geçiş, dilin temel yapılarını anlamadan daha karmaşık dil becerilerine geçiş yapmayı içerir. Bu süreç, dilin temel yapılarını kavramak ve bu yapıları günlük iletişimde kullanarak pekiştirmekle başlar (Bölükbaş ve Keskin, 2010). Öğrenciler, basit cümlelerle

başlayarak zamanla daha karmaşık cümle yapılarına ve dil becerilerine adım adım ilerlerler. Dil öğrenme sürecinde basitten başlamak, öğrencilerin dil bilgisi kurallarını daha sağlam bir şekilde öğrenmelerini sağlar. Somut örnekler kullanarak öğrencilere dilin yapısını görsel olarak göstermek, öğrenme sürecini hızlandırır ve özümsemeyi kolaylaştırır (Yaylı ve Akbulut, 2015). Öğrencilerin basitten karmaşığa geçiş yapabilmesi için öğretim sürecinde interaktif ve katılımcı etkinliklerin kullanılması önemlidir. Öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için oyunlar, rol yapma etkinlikleri ve grup çalışmaları gibi yöntemlerle dilin karmaşıklıklarını keşfetmeleri teşvik edilmelidir. Dil öğretiminde somuttan soyuta geçiş yapmak, öğrencilerin dil becerilerini derinleştirmelerine yardımcı olur. Somut nesneler veya durumlar üzerinden soyut kavramlara ulaşmak, dilin kullanım alanlarını genişletir ve öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir (Tüm ve Sarkmaz, 2012). Somuttan soyuta geçiş yapmak, dilin sadece günlük iletişimde değil aynı zamanda edebi metinlerde, akademik yazılarda ve farklı iletişim alanlarında nasıl kullanılabileceğini öğrencilere gösterir. Bu sayede öğrenciler dilin çeşitli kullanım alanlarını keşfeder ve dil becerilerini çok yönlü olarak geliştirir. Öğrencilerin somuttan soyuta geçiş yapabilmesi için yaratıcı ve etkileyici öğretim materyallerinin kullanılması önemlidir.

2.3.4.Bir Seferde Tek Yapıyı Sunma

Öğrencilere birden fazla dil yapısını aynı anda sunmak yerine, her seferinde tek bir yapıya odaklanmak öğrenme sürecini kolaylaştırır (Tiryaki, 2013). Bu öneri dil öğretiminde oldukça önemli bir strateji olabilir. Öğrencilere karmaşık dil yapılarını aynı anda sunmak, kafa karışıklığına ve öğrenme zorluklarına neden olabilir. Tek bir yapıya odaklanmak ise öğrencilerin o konuyu daha iyi anlamalarını sağlayabilir. Bu yöntem, dil öğrenme sürecini daha etkili hale getirebilir. Yavaş yavaş ilerleyerek her seferinde farklı bir yapıyı öğretmek, öğrencilerin daha derinlemesine öğrenmelerine yardımcı olabilir. Böylece dil öğrenme süreci daha keyifli ve verimli bir şekilde ilerleyebilir.

2.3.5.Verilen Bilgi ve Örneklerin Hayata Uygunluğu

Yabancı öğrencilere Türkçe öğretilmesi noktasında verilen bilgilerin mevcut durumu büyük önem taşımaktadır (Demir ve Açık, 2011).Öğrencilere verilen bilgilerin günlük hayatta kullanılabilecek pratik örneklerle desteklenmesi öğrenme motivasyonunu artırır.

2.3.6.Öğrencileri Aktif Kılma ve Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma

Öğrencilerin dil öğrenme sürecine aktif olarak katılmaları sağlanmalıdır. Etkileşimli ders materyalleri ve uygulamalar öğrencilerin motivasyonunu artırır. Her öğrencinin dil öğrenme süreci farklıdır. Bu nedenle bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak öğretim yöntemleri ve materyalleri çeşitlendirilmelidir.

2.3.7.Görme ve İşitmeye Dayalı Araçlardan Yararlanma

Türkçe öğretiminde, görsel ve işitsel araçların kullanımı önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle yabancı dil öğrencileri için, bu tür materyaller dil becerilerini geliştirmede büyük fayda sağlayabilir. Görsel materyaller, dil öğrenme sürecinde öğrencilere destek sağlayabilir. Renkli resimler, infografikler, slaytlar ve grafikler gibi görsel unsurlar, öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, görsel materyaller sayesinde soyut kavramlar daha somut bir şekilde ifade edilebilir. İşitsel kayıtlar da dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir (Memiş ve Erdem, 2013). Dinleme becerilerini geliştirmek için sesli hikayeler, şarkılar, radyo programları ve podcast'ler kullanılabilir. Bu tür materyaller, öğrencilerin Türkçeyi doğal bir şekilde duymalarını sağlayarak dilin yapısını ve telaffuzunu öğrenmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, işitsel kayıtlar sayesinde öğrencilerin konuşma becerileri de geliştirilebilir. En etkili dil öğretim yöntemi, görsel ve işitsel materyallerin entegre bir şekilde kullanılmasıdır (Kanatlı ve Çekici, 2021). Bir video izleyerek ardından o videoda geçen diyalogları dinlemek, hem görsel hem de işitsel algıyı aynı anda çalıştırarak dil öğrenme sürecini hızlandırabilir. Bu tür etkileşimli materyaller, öğrencilerin dikkatlerini toplamalarına ve motivasyonlarını artırmalarına yardımcı olabilir.

2.3.8.Kullanılan Dilin Öğretilmesi

Yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken, dilin temel kuralları ve yapıları öğretilmelidir. Kelime dağarcığı genişletilerek cümle yapısı öğrencilere benimsetilmelidir.

2.3.9.Teleffuza Önem Verilmesi

Yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken, telaffuzun önemi üzerinde durmak ve doğru telaffuz alışkanlıkları kazandırmak, dil öğrenme sürecini daha verimli hale getirebilir. Doğru telaffuz, bir dilin temel taşlarından biridir ve iletişimdeki anlaşılabilirliği artırır. Yanlış telaffuz edilen kelimeler, karşı tarafın yanlış anlamasına veya iletişim kopukluklarına neden olabilir. Bu nedenle, yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken, doğru telaffuzun vurgulanması büyük önem taşır (Göçer vd., 2012). Yabancı öğrencilerin doğru telaffuz alışkanlıkları kazanmaları için belirli stratejiler ve pratikler uygulamaları gerekmektedir. İşte doğru telaffuz için bazı ipuçları:

- Ana dilin ses yapısını anlamak ve Türkçedeki benzer ve farklı sesleri ayırt etmek.
- Sık sık dinleme pratiği yaparak doğru telaffuzları kulak alışkanlığı haline getirmek.
- Dil egzersizleri ve tekrarlarla telaffuzu pekiştirmek.
- Konuşma pratiği yaparken geri bildirim almak ve düzeltmeler yapmak.

Yabancılar Türkçe öğretilirken, doğru telaffuzun önemi göz ardı edilmemelidir. Doğru telaffuz, iletişimi güçlendirir, anlaşılabilirliği artırır ve dil öğrenme sürecini daha keyifli hale getirir (Ökten ve Kavanoz, 2014). Yabancı öğrencilere doğru telaffuz alışkanlıkları kazandırmak, onların Türkçe'yi daha etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayacaktır.

2.3.10.Öğrencilerin Bildiği Kelimelere Dayanarak Yeni Cümleler Kurma

Yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken, daha önce öğrendikleri kelimeleri kullanarak yeni cümleler kurmaları oldukça önemlidir. Bu yöntem, dil becerilerini geliştirmek için etkili bir yoldur (İşcan ve Yassıtış, 2017). Yabancı öğrencilerin bildikleri kelimeleri kullanarak yeni cümleler oluşturmaları, dil öğrenme sürecini daha eğlenceli ve interaktif hale getirebilir. Bildikleri kelimelerle yeni cümleler kurmaları için öğrencilere cesaret verilmelidir. Bu, dil öğrenme sürecini destekleyebilir ve öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine yardımcı olabilir. Öncelikle, öğrencilerin daha önce öğrendikleri kelimeleri hatırlamaları teşvik edilmelidir. Ardından, bu kelimeleri kullanarak basit cümleler oluşturmaları istenebilir. Öğretmenler, öğrencilere rehberlik ederek kelimeleri doğru şekilde kullanmalarını sağlayabilir. Grup çalışmaları veya oyunlar aracılığıyla öğrencilerin kelime dağarcığını kullanarak iletişim kurmaları teşvik edilebilir. Bu yöntem sayesinde aşağıdaki gelişmeler ortaya çıkar.

- Öğrencilerin kelime dağarcığı genişler ve dil becerileri gelişir.
- Özgüvenleri artar ve kendilerini daha iyi ifade edebilme yetenekleri güçlenir.
- Yaratıcı düşünme becerileri ve problem çözme yetenekleri gelişir.
- Dil öğrenme süreci daha keyifli hale gelir ve öğrencilerin motivasyonu artar.

2.3.11.Öğrencilere Öğrendiklerini Uygulama İmkânının Verilmesi

Yabancı öğrencilere Türkçe öğretimi sırasında öğrendikleri dil becerilerini uygulama imkanı sunmanın önemi büyüktür (Akcaoğlu, 2017). Dil becerilerini günlük hayatta kullanarak pekiştirmek, öğrencilerin dil öğrenme sürecini daha etkili hale getirebilir. Bu sayede dilin pratik yaparak öğrenilmesi sağlanabilir. Dilin sadece ders kitaplarında değil, gerçek hayatta da kullanılması öğrencilerin motivasyonunu artırabilir ve öğrenme sürecini daha keyifli hale getirebilir. Bu nedenle, dil eğitiminde uygulamaya dayalı yöntemlerin kullanılması oldukça faydalı olabilir.

2.3.12.Herkese Eşit Söz Hakkı Tanınması

Sınıf içinde her öğrenciye eşit düzeyde katılım ve söz hakkı tanınmalıdır. Bu, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini ve dil becerilerini geliştirmelerini destekler. Öğrencilere eşit düzeyde katılım ve söz hakkı tanınması, Türkçe öğrenme sürecinde önemli bir adımdır (Coşkun ve Taş, 2008). Bu sayede her öğrenci kendini ifade edebilir ve dil becerilerini geliştirebilir. Eşitlik ve katılım, öğrencilerin motivasyonunu artırır ve daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturur.

2.3.13.Dil ile Birlikte Kültürün Verilmesi

Türkçe öğretiminde sadece dil değil, aynı zamanda Türk kültürü de öğrencilere aktarılmalıdır. Dilin kullanıldığı bağlamlar ve kültürel referanslar öğrencilere tanıtılmalıdır (Bağcı ve Başar, 2018). Dil ile birlikte Türk kültürünün de öğrencilere aktarılması, öğrenme sürecini daha zengin ve etkili hale getirebilir. Dilin kullanıldığı bağlamların ve kültürel referansların öğrencilere tanıtılması, dilin pratik kullanımını destekleyebilir ve öğrencilerin Türk toplumunu ve değerlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Bu yaklaşım aynı zamanda dil öğrenme motivasyonunu artırabilir ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayabilir. Dolayısıyla, dil eğitimi sürecinde dil ile

birlikte kültürün de ele alınması, öğrencilerin daha derin ve kapsamlı bir öğrenme deneyimi yaşamalarına olanak tanıyabilir.

2.3.14.Hem Bireysel Çalışmalara Hem de Grup Çalışmalarına Gereken Ölçüde Yer Verilmesi

Öğrencilere bireysel çalışma fırsatı sunularak kendi hızlarında ilerlemelerine olanak tanınmalı, aynı zamanda grup çalışmaları aracılığıyla da dil becerilerini geliştirmeleri desteklenmelidir.

2.3.15.Dersi Sıkıcı Olmaktan Kurtaracak Çeşitli Uygulamalara Yer Verilmesi ve Öğretilmeyenlerin Sorulmaması

Öğretim sürecinde monotonluğu engellemek için çeşitli etkileşimli uygulamalara ve materyallere yer verilmelidir (Demir ve Açık, 2011). Oyunlar, şarkılar ve interaktif aktiviteler dil öğrenme motivasyonunu artırır.Yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken yeni öğretilmeyen konular hakkında soru sormak, öğrenme sürecine zarar verebilir. Öğrencilerin motivasyonunu düşürebilir ve onları rahatsız edebilir. Bu nedenle, eğitimciler dikkatli olmalı ve öğrencileri destekleyici bir şekilde yönlendirmelidir (Coşkun ve Taş, 2008). Eğitimde, öğrencilerin hazır olduklarında ve konuyu kavradıklarında soru sormak daha etkili olacaktır. Bu yaklaşım, öğrencilerin özgüvenini artırabilir ve öğrenmeye olan ilgilerini canlı tutabilir. Yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken, öğretilmeyen konulardan kaçınılarak daha verimli bir öğrenme ortamı oluşturulabilir.

2.3.16.Öğrencinin Öğreneceği Kadar Bilgi Verilmesi

Yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken, onların öğrenme kapasitesine uygun miktarda bilgi verilmesi oldukça önemlidir. Bilgi yetersizliği ya da fazlalığı, öğrencilerin başarısını olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, dikkatli bir denge sağlanmalı ve öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim verilmelidir. Türkçe öğretiminde, öğrencilerin alabileceği bilgi miktarı doğru bir şekilde belirlenmelidir (Akcaoglu, 2017). Her öğrencinin öğrenme hızı ve tarzı farklı olabilir. Bu nedenle, bireysel farklılıklara saygı gösterilerek her öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda öğretim yapılmalıdır. Öğrencilere temel dil bilgisi kuralları ve kelimeler öğretilirken, aşırı detaya inmek yerine temel kavramlara odaklanmak daha etkili

olabilir. Bu sayede öğrencilerin kafa karışıklığı yaşamaları engellenebilir. Türkçe öğretiminde sadece teorik bilgi vermek yerine uygulamalı öğrenme yöntemleri de kullanılmalıdır (Güneş, 2009). Öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyan pratik aktiviteler öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirebilir. Öğrencilere verilen bilgilerin ne kadarını anladıklarını ölçmek için geri bildirim imkanı sağlanmalıdır (Memiş ve Erdem, 2013). Öğrencilerin hangi konularda zorlandıklarını belirlemek ve onlara destek olmak önemlidir.

2.3.17.Öğrencilerin Yaptıkları Yanlışların Anında Düzeltilmesi

Türkçe öğrenen yabancılar da dil becerilerini geliştirirken çeşitli yanlışlar yapabilirler. Ancak, bu yanlışların hemen düzeltilmesi, öğrencilerin doğru yolu öğrenmelerine ve oluşabilecek yanlış alışkanlıkların önüne geçilmesine yardımcı olabilir. Türkçe'nin ses yapısı farklı olduğu için yabancılar bazen kelimeleri yanlış telaffuz edebilirler. Dil öğrenme sürecinde, kelimelerin yanlış anlaşılması sık görülebilir. Yabancılar, Türkçe kelimeleri yanlış bağlamlarda kullanabilirler (İşcan ve Yassıtay, 2017). Yabancılar Türkçe öğretirken öğrencilerin yaptıkları yanlışların hemen düzeltilmesi pek çok fayda sağlayabilir. Doğru bilgi hemen verildiğinde, öğrenciler yanlış alışkanlıklar kazanmadan daha hızlı öğrenebilir. Hataların anında düzeltilmesi, öğrencinin motivasyonunu yüksek tutabilir ve öğrenme isteğini artırabilir. Yanlışlar hemen düzeltilirse, öğrenciler doğru dil alışkanlıkları kazanabilir ve ilerleyen süreçte daha az hata yapabilirler (Barın, 2003).

2.4. Yabancılar Türkçe Dil Öğretim Yöntemleri

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde dil öğretim yöntemlerini bilmek oldukça önemlidir. Dilin öğretilmesi kadar nasıl öğretileceğini de bilmek esas konulardan biridir.

2.4.1. Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi

Dil bilgisi çeviri yöntemi, dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan klasik bir stratejidir. Bu yöntemde, dilbilgisi kuralları ve kelime dağarcığı üzerinde durularak öğrencilerin dil becerileri geliştirilmeye çalışılır. Anadilin çevirisini yaparak yeni bir dil öğrenme fikri, bu yaklaşımın temel prensiplerinden biridir. Bu yöntemde, dilbilgisine odaklanma oldukça belirgindir (Bölükbaş ve Keskin, 2010). Öğrenciler, hedef dili öğrenirken dilbilgisi

kurallarını öğrenmeye ve onları uygulamaya çalışırlar. Kelime dağarcığı da önemli bir rol oynar; öğrenciler, yeni kelimeleri çevirerek hem sözcük hazinelerini genişletirler hem de dilbilgisi kurallarını pekiştirirler. Dil bilgisi çeviri yöntemi, özellikle dilbilgisinin önemli olduğu dillerde etkili olabilir. Öğrenciler, dilbilgisi kurallarını doğru bir şekilde uygulayarak dil becerilerini geliştirebilirler. Kelime dağarcığının genişlemesi, iletişim becerilerini güçlendirebilir (Tüm ve Sarkmaz, 2012). Anadilin sıkça kullanılması, öğrencilerin hedef dilde düşünme becerilerini zayıflatabilir. Sadece dilbilgisine odaklanmak, iletişim becerilerinin gelişimini engelleyebilir. Çeviri esnasında kelime kelime odaklanmak, dilin doğal akışını engelleyebilir.

2.4.2. Düzvarım Yöntemi

Düzvarım yöntemi, dil öğrenme sürecinde öğrencilerin doğrudan hedef dilde konuşmalarını teşvik eden etkili bir yaklaşımdır. Bu yöntem, öğrencilerin iletişimsel becerilerini geliştirmeye odaklanır ve hızlı öğrenmeyi destekler. Düzvarım yöntemi, dil öğrenme sürecinde öğrencilerin pasif dinleme aşamasından çıkarak aktif konuşma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Kanatlı ve Çekici, 2021). Bu yöntem, öğrencilerin hedef dilde konuşmaya cesaret etmelerini sağlayarak dil becerilerini hızla ilerletmeyi amaçlar. Düzvarım yöntemi uygulanırken öğrencilere belirli konu başlıkları verilir ve bu konular üzerinde serbestçe konuşmaları teşvik edilir. Öğrenciler, dil bilgilerini pratik yaparak pekiştirir ve günlük hayatta karşılaşılabilecekleri iletişim sorunlarını çözmek için hazırlıklı olurlar. Düzvarım yöntemi, öğrencileri ders sürecine aktif olarak katılmaya teşvik eder ve özgüvenlerini artırır (Yaylı ve Akbulut, 2015). Doğrudan konuşma pratiği yaparak öğrencilerin dil becerilerini hızla geliştirmelerini sağlar. Öğrencilerin günlük hayatta karşılaşılabilecekleri iletişim durumlarına hazırlıklı olmalarını sağlar.

2.4.3. Dolaysız (Direkt) Yöntem

Yabancılar Türkçe dil öğretilme sürecinde kullanılan farklı yöntemler arasında, dolaysız (direkt) yöntem oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu yöntemde, hedef dil doğal bir şekilde öğretilmeye çalışılır ve anadil kullanımı en aza indirgenir (Açıkgöz, 2018). Öğrencilerin dil öğrenme süreci, doğal dil edinme sürecine benzer şekilde ilerler. Dolaysız (direkt) yöntem, öğrencilere hedef dili öğretirken, anadilin mümkün olduğunca kullanılmadığı bir yaklaşımı benimser. Bu yöntemde, dil öğrenme süreci daha çok görsel ve işitsel unsurlara dayanır.

Öğrenciler, yeni kelimeleri ve yapıları, doğal konuşma ortamlarında deneyimleyerek öğrenirler (Göçer vd., 2012). Bu sayede dil öğrenme süreci daha organik ve etkili hale gelir. Öğrenciler, hedef dilin yapısını doğrudan deneyimleyerek öğrendikleri için dil becerilerini daha hızlı geliştirirler. Anadilin sıkça kullanılmaması, öğrencilerin hedef dilde daha fazla pratik yapmalarını sağlar. Doğal dil edinme sürecine benzer bir yöntem olduğu için öğrencilerin motivasyonunu artırır. Dolaysız (direkt) yöntem, özellikle Türkçe dil öğretiminde sıkça tercih edilen bir yaklaşımdır (Memiş ve Erdem, 2013). Sınıf içinde oyunlar, rol yapma etkinlikleri, şarkılar ve diğer etkileşimli yöntemlerle öğrencilere hedef dil öğretilir. Bu sayede öğrenciler, dil öğrenirken eğlenir ve daha kalıcı bilgiler edinirler.

2.4.4. Kulak/Dil Alışkanlığı Yöntemi

Yabancılar Türkçe dil öğretilirken karşılaşılan zorlukların başında telaffuz ve dinleme becerilerini geliştirmek gelir. Türkçe gibi farklı bir dilin öğretilmesinde, kulak dil alışkanlığı yöntemi oldukça etkili bir stratejidir (Yıldız ve Tunçel, 2012). Bu yöntem, öğrencilerin doğal konuşma seslerini duymalarına ve kendi telaffuzlarını geliştirmelerine yardımcı olur. Kulak dil alışkanlığı yöntemi, öğrencilerin yeni bir dil öğrenirken duyduklarını anlamalarını ve doğru telaffuz etmelerini sağlayan bir tekniktir (Bağcı ve Başar, 2018). Bu yöntem, özellikle dilin ses yapısını ve vurgularını öğrenmede etkilidir. Öğrencilerin sık sık Türkçe konuşma örneklerini dinlemesi ve tekrar etmesi önemlidir. Doğru telaffuz için öğrencilerin Türkçe sesleri taklit etmeleri teşvik edilmelidir. Yabancı öğrencilerin Türkçe konuşanlarla pratik yapması faydalı olacaktır. Bu yöntem, Türkçe öğrenmek isteyen herkes için uygundur. Özellikle telaffuz ve dinleme becerilerini geliştirmek isteyen yabancı öğrenciler için idealdir.

2.4.5. İletişimsel Yaklaşım Yöntemi

Yabancılar Türkçe dil öğretilmesi süreci, iletişim becerilerinin geliştirilmesine odaklanan yöntemlerle daha etkili hale getirilebilir. İletişimsel yaklaşım yöntemi, öğrencilerin dil becerilerini gerçek hayattaki iletişim senaryoları üzerinden geliştirmelerine olanak tanır (Göçer, 2012). İletişimsel yaklaşım yöntemi, dil öğrenme sürecinde iletişime dayalı bir yaklaşım benimseyerek öğrencilerin aktif bir şekilde dil kullanmalarını teşvik eder. Bu yöntemde, dil becerileri doğal iletişim ortamlarında kullanılarak öğrenilir. Öğrencilere gerçek hayattan iletişim senaryoları sunularak pratik yapmaları sağlanır (Güvendik, 2019).

Grup alışmaları ve tartışmalar yoluyla öğrencilerin konuşma becerileri geliştirilir. Öğrencilerin dil hataları yapmalarına izin verilerek doğru kullanımın öğrenilmesi teşvik edilir. Öğrencilerin dil becerilerini günlük hayatta kullanabilecekleri şekilde geliştirmelerine yardımcı olur. Motivasyonu arttırarak öğrencilerin dil öğrenme sürecine daha olumlu yaklaşmalarını sağlar. Dil ğrenme sürecini eğlenceli ve etkili hale getirir (Bölükbaş ve Keskin, 2010). Hatalardan ğrenme prensibine dayanan bu yöntemde, öğrencilerin hatalarından ders çıkarmaları ve doğru kullanımı öğrenmeleri teşvik edilir. Bu yöntemin uygulanması, dil öğrenme motivasyonunu arttırır ve öğrencilerin dil becerilerini daha hızlı şekilde geliştirmelerine yardımcı olur.

2.4.6.Doğal Yöntem

Yabancılar Türkçe dil öğretilme süreci, herkes için farklı zorluklar ve deneyimler sunar. Türkçe gibi yeni bir dilin öğrenilmesi, özellikle dilin yapısı ve kelime dağarcığının farklılıkları nedeniyle bazı öğrenciler için zorlayıcı olabilir. Ancak, yabancılar Türkçe ğretiminde doğal yöntem adı verilen yaklaşım, bu süreci daha keyifli ve etkili hale getirebilir. Doğal yöntem, dil öğrenmeyi sadece ders kitapları ve dilbilgisi kurallarıyla sınırlamayan, aynı zamanda günlük yaşamda karşılaşılan durumlar üzerinden öğretmeye odaklanan bir yaklaşımdır (Tiryaki, 2013). Bu yöntem, dilin gerçek kullanımını vurgular ve öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. Yabancılar Türkçe ğretilmesinde doğal yöntem, etkileşimli ve uygulamalı derslerle desteklenir (Tüm ve Sarkmaz, 2012). Öğrenciler, dil becerilerini konuşma, dinleme, okuma ve yazma yoluyla pratik yaparak geliştirirler. Ayrıca, dilin günlük yaşamda nasıl kullanıldığını anlamak için gerçek hayattan örnekler ve senaryolar da kullanılır. Yabancılar Türkçe ğretiminde doğal yöntemi destekleyen bazı etkili uygulamalar aşağıda ifade edildiği gibidir:

- Öğrencilerin bir araya gelerek Türkçe konuşmalarını teşvik eden etkinlikler düzenlenir.
- Teknolojinin sunduğu imkanlar sayesinde öğrenciler, ana dili Türkçe olan kişilerle dil değişimi yapabilirler.
- Günlük hayattan videolar, şarkılar ve hikayeler gibi özgün materyaller, dilin doğal kullanımını öğrencilere sunar.

Yabancılar Türkçe ğretilmesinde doğal yöntem, dilin gerçek hayattaki kullanımını vurgulayarak öğrencilerin dil becerilerini etkili bir şekilde geliştirmeyi amaçlar (Güneş,

2009). Etkileşimli dersler, uygulamalı aktiviteler ve günlük hayattan örneklerle desteklenen bu yöntem, Türkçe öğrenme sürecini daha keyifli ve verimli hale getirebilir.

2.4.7. İşitsel Dilsel Yöntem

Yabancılar Türkçe dil öğretilmesi sürecinde farklı yöntemler ve stratejiler, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. İşitsel dilsel yöntem, özellikle yabancılar Türkçe öğretilmesinde oldukça etkili bir yaklaşımdır. Bu yöntemde, öğrencilere dil becerilerini geliştirme fırsatı sunularak dinleme, konuşma, okuma ve yazma yetenekleri dengeli bir şekilde ele alınır (Ökten ve Kavanoz, 2014). İşitsel dilsel yöntemde dinleme becerisi, öğrencilerin dilin ses yapısını ve doğru telaffuzunu öğrenmelerine yardımcı olur. Öğrencilerin aktif olarak konuşmaları teşvik edilir ve günlük iletişimde kullanacakları ifadeleri öğrenmeleri sağlanır (Demir ve Açık, 2011). Öğrencilere metinler okuyarak kelime dağarcıklarını genişletmeleri ve dilbilgisini doğru kullanmaları sağlanır. Yazma aktiviteleri sayesinde öğrenciler dil becerilerini pekiştirir ve kendilerini yazılı olarak ifade etme yeteneklerini geliştirir. Dil öğretiminde rol yapma oyunları, diyalog çalışmaları ve şarkılar gibi işitsel unsurların kullanımıyla öğrencilerin motivasyonu artırılır (Okur ve Keskin, 2013). Özellikle dinleme ve telaffuz becerilerini geliştirmek için dil laboratuvarları etkin bir şekilde kullanılır. Dijital uygulamalar ve çevrimiçi kaynaklar aracılığıyla öğrencilere interaktif işitsel dilsel materyaller sunulur.

2.4.8. Bilişsel Yöntem

Bilişsel yöntem, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde aktif olarak düşünmelerini teşvik eder. Dil bilgilerini sadece ezberlemek yerine, neden belirli bir dil yapısının kullanıldığını anlamalarını sağlar. Bilişsel yöntem, dil öğrenme sürecinde öğrencilerin zihinsel süreçlerini ön plana çıkarır. Öğrencilerin dili öğrenirken nasıl düşündükleri ve problem çözdükleri üzerine odaklanır (Kanatlı ve Çekici, 2021). Bu yöntem, dil bilgilerinin sadece ezberlenmesini değil, aynı zamanda anlaşılmasını ve pratik yapılmasını da teşvik eder. Öğrencilerin dil yapılarını gerçek hayatta nasıl kullanacaklarını anlamalarına yardımcı olur. Yabancılar Türkçe öğretiminde bilişsel yöntem, dilin yapısal özelliklerini anlamalarına ve etkili iletişim kurmalarına yardımcı olabilir. Öğrencilere zengin örnekler ve senaryolarla çalışarak dil yapılarını daha iyi anlamalarını sağlamak mümkündür (Yıldız ve Tunçel, 2012). Pratik örneklerle dilin günlük hayattaki kullanımını öğrencilere göstermek

önemlidir. Öğrencilerin dil bilgilerini uygulama fırsatı bulacakları grup çalışmaları düzenlenerek öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirilir. Öğrencilere düzenli geri bildirim vermek ve öğrenilen konuları tekrar etmelerini sağlamak bilişsel yöntemi destekleyen önemli adımlardır. Öğrencilerin hatalarını düzeltmek ve eksikliklerini gidermek için geri bildirim çok değerlidir.

2.4.9. Seçmeli Yöntem

Yabancılar Türkçe öğretiminde seçmeli yöntem, öğrencilere daha kişiselleştirilmiş ve etkili bir öğrenme deneyimi sunar. Farklı dil öğretim tekniklerini deneme imkanı sağlayarak öğrencilerin motivasyonunu artırır ve dil öğrenme sürecini daha keyifli hale getirir. Bu yöntem sayesinde her öğrenci kendi öğrenme tarzını keşfederek Türkçeyi daha kolay ve hızlı bir şekilde öğrenebilir. Seçmeli yöntem, öğrencilere dil öğretiminde çeşitli teknikleri deneme fırsatı verir. Her öğrenci kendi öğrenme tarzına uygun olan yöntemi seçerek daha etkili bir öğrenme süreci yaşayabilir. Öğrencilerin kendi tercihlerini yapabilmesi, dil öğrenme sürecinde motivasyonlarını yüksek tutmalarına yardımcı olur (Bağcı ve Başar, 2018). Yabancılar Türkçe öğretiminde seçmeli yöntemi uygulamak için belirli adımlar takip edilmelidir. Öncelikle öğrencilerin dil seviyeleri belirlenerek uygun seçenekler sunulmalıdır. Farklı dil öğretim teknikleri tanıtılarak öğrencilerin hangi yöntemin kendilerine uygun olduğunu belirlemelerine yardımcı olunmalıdır (Göçer, 2012). Her öğrencinin kendi hızında ilerlemesine izin vererek öğrenme sürecini kişiselleştirilmelidir.

2.4.10. Telkin Yöntemi

Telkin yöntemi, özellikle Türkçe öğretiminde etkili bir yaklaşımdır. Bu yöntem, öğrencilerin bilinçaltını kullanarak dil öğrenmeyi amaçlar (Bölükbaş ve Keskin, 2010). Telkinler, olumlu cümleler ve ifadelerle öğrencilerin motivasyonunu artırarak öğrenme sürecini kolaylaştırmayı hedefler. Telkin yöntemi, öğrencilerin bilinçaltını hedef alarak onların düşüncelerini, davranışlarını ve algılarını değiştirmeyi amaçlayan bir tekniktir. Bu yöntem, pozitif ve destekleyici ifadeler kullanarak öğrencilerin özgüvenlerini artırır ve öğrenme motivasyonlarını yükseltir. Yabancılar Türkçe öğretiminde telkin yöntemi uygulanırken dikkat edilmesi gereken bazı önemli adımlar bulunmaktadır:

- Telkinlerde kullanılan ifadelerin olumlu ve destekleyici olması önemlidir.
- Telkin yöntemi etkili olabilmesi için tekrarın önemli olduğu unutulmamalıdır. Öğrencilere sık sık tekrarlanan olumlu telkinler, dil öğrenme sürecini destekleyebilir.
- Telkinlerin günlük hayata entegre edilmesi, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- Telkin yöntemi, yabancı dil öğreniminde birçok fayda sağlayabilir. Olumlu telkinlerle öğrencilerin motivasyonu yükseltilerek öğrenme istekleri artırılabilir.
- Telkinler, öğrencilerin kendine olan güvenlerini artırarak dil öğrenme sürecinde daha başarılı olmalarını sağlayabilir.
- Telkinlerin düzenli olarak tekrarlanması, öğrencilerin dil bilgilerini daha iyi hatırlamalarına ve anlamalarına yardımcı olabilir.

2.4.11. İşitsel Görsel Yöntem

İşitsel görsel yöntem, Türkçe dil öğrenme sürecini daha etkili hale getirerek öğrencilerin dili daha hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olur. İşitsel görsel yöntem, öğrencilere dil öğretiminde hem işitsel hem de görsel materyallerin kullanımını teşvik eder (Yaylı ve Akbulut, 2015). Farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vererek öğrenme sürecini daha etkili hale getirir. Görsel materyaller (resimler, grafikler, videolar) kullanarak öğrencilerin dikkatini çekerek öğrenmeyi eğlenceli hale getirir. Derslerde interaktif materyallerin kullanılması, öğrencilerin dikkatini canlı tutar ve öğrenmeyi daha etkili kılar (Tiryaki, 2013). Dil öğretiminde şarkılar, hikayeler, ve videolar gibi işitsel materyallerin kullanılması, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede büyük rol oynar. Sınıf içi etkinliklerde öğrenciler arasında işbirliği ve iletişimi teşvik ederek dil öğrenme sürecini destekler.

2.5. Yabancılar İçin Türkçe Merkezleri

Günümüzde, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyenler için çeşitli seçenekler mevcuttur. Türkçe öğretimi, belirli mekanlarda gerçekleştirilen bir eğitim programıdır. Türkçe öğretimi genellikle üniversitelere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) tarafından sunulmaktadır. TÖMER'ler, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyenlere kaliteli bir eğitim imkanı sunar. Bu merkezlerde Türkçe öğretimi için özel olarak tasarlanmış müfredatlar kullanılır ve deneyimli öğretmenler tarafından dersler verilir.

TÖMER'lerde, farklı seviyelerde Türkçe eğitimi almak mümkündür(Göçer vd., 2012). Başlangıç seviyesinden ileri seviyelere kadar her düzeyde eğitim programları bulunmaktadır. Ayrıca, Türkçe öğrenmek isteyenler için özel kurs merkezleri ve dernekler de bulunmaktadır. Bu merkezler ve dernekler, Türkçe öğretimi için özel olarak düzenlenmiş programlar sunarlar. Bu programlar, genellikle grup dersleri veya birebir özel dersler şeklinde yapılmaktadır. Özel kurs merkezleri ve dernekler, farklı ihtiyaçlara göre esnek programlar sunabilmektedir (Aksoy,2015).

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, Türkçe öğretimi artık çevrim içi platformlarda da gerçekleştirilebilmektedir. Online Türkçe öğretimi, zaman ve mekan kısıtlamalarını ortadan kaldırarak herkesin Türkçe öğrenme imkanına sahip olmasını sağlar. Çeşitli eğitim platformları ve mobil uygulamalar aracılığıyla, kişilere etkileşimli dersler, egzersizler ve pratik imkanları sunulmaktadır. Türkçe öğretimi, geçmişten bugüne kadar sürekli olarak gelişmiş ve sistematik hâle gelmiştir(Açıkgöz, 2018). Bu sistematığın önemi, öğrencilerin daha etkili bir şekilde Türkçe öğrenmelerine yardımcı olur. Sistematik bir öğretim programı, öğrencilere dilbilgisi kurallarını, kelime dağarcığını ve iletişim becerilerini geliştirme fırsatı sunar(Demir ve Açık, 2011). Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyenler için çeşitli mekanlarda gerçekleştirilen bir eğitim programıdır. TÖMER'ler, özel kurs merkezleri, dernekler ve online platformlar, Türkçe öğretimi için tercih edilebilecek farklı seçenekler sunmaktadır. Bu mekanlar öğrencilere sistematik bir öğretim programı ve deneyimli öğretmenler aracılığıyla Türkçe öğrenme imkanı sağlar. Türkçe öğretimi, dil öğrenme yolculuğunda önemli bir adımdır ve her bir öğrencinin ihtiyaçlarına uygun bir şekilde tasarlanmalıdır(Koşucu,2007).

Yabancılar Türkçe öğretimi, Ankara Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi tarafından belirli bir sistem dahilinde gerçekleştirilmektedir. Ankara Üniversitesi'nin TÖMER'in kurulmasıyla birlikte yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kurumsallaşmaya başlamıştır. Günümüzde ise birçok üniversitede TÖMER merkezleri kurulmuş ve kurulmaya devam etmektedir. Yabancılar Türkçe öğretimi hem yurt içinde hem de yurt dışında gerçekleştirilmektedir(Tüm ve Sarkmaz,2012). Genel olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, akademiler, enstitüler, dernekler, vakıflar, kolejler, kültür merkezleri, özel kurslar, büyükelçilikler, Türkoloji merkezleri ve üniversite merkezlerinde kurulan TÖMER merkezlerinde gerçekleştirilmektedir. Bu merkezler, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen kişilere çeşitli programlar sunmaktadır. Yabancı dil öğretiminde kullanılan

yöntemler ve materyaller, dil becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar ve kültürel etkinlikler gibi farklı unsurlar da bu merkezlerde yer almaktadır (Alyılmaz ve Şengül,2017).

2.6. Dil

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan doğal bir araçtır. İnsanoğlunun vazgeçilmez bir iletişim aracı olan dil, birçok tanıma sahiptir. Dilin tanımları, insanların anlaşmasını sağlayan bir vasıta olduğunu ve kendi içinde kuralları olan ve gelişen bir canlı varlık olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca dil, bir milleti birleştiren, koruyan ve ortak malı olan sosyal bir müessese olarak da tanımlanır. Dil, seslerden örülmüş muazzam bir yapıdır ve bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sisteminin temelidir (Ergin, 2010). Dilin tanımı konusunda farklı perspektifler bulunmakla birlikte, genel olarak dilin insanların iletişim kurmasını sağlayan bir araç olduğu kabul edilir. Dil, düşünceleri ifade etmek, duyguları aktarmak, bilgi paylaşmak ve toplumlar arasında anlaşmayı sağlamak için kullanılır. İnsanlar, doğdukları anda çevrelerindeki dili öğrenmeye başlar ve dil becerilerini zaman içinde geliştirirler. Dilin işlevleri sadece iletişim kurmakla sınırlı değildir (Saydam,2018). Dil aynı zamanda kültürel bir kimlik belirleyicisidir. Her dil, bir milletin veya topluluğun kültürel mirasının bir parçasıdır ve o dilin kullanıcıları arasında bir bağ oluşturur. Dil, kişilerin düşüncelerini ve duygularını ifade etmesine olanak tanırken, aynı zamanda bir toplumun değerlerini, inançlarını ve geleneklerini de yansıtır. Dilin önemi ve etkisi, hayatımızın her alanında açıkça görülebilir. İş dünyasından edebiyata, eğitimden politikaya kadar her alanda dilin doğru ve etkili bir şekilde kullanılması büyük bir öneme sahiptir(Süner, 2018). İyi bir iletişim, başarılı bir işbirliği ve anlayış için temel bir gerekliliktir. Dolayısıyla, dilin doğru kullanımı, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde başarıyı etkileyen bir faktördür.

Dil, insanlar arasında geniş bir sözleşmeden ve uzlaşmadan doğan toplumsal bir kurumdur. Ayrıca, dilin anlam ve ses birleşimine dayanan çok yönlü ve gelişmiş bir yapı olduğu belirtilmektedir(Elmalı, 2019). Dil, insanların duygu, düşünce ve gözlemlerini işaret ve kelimeler aracılığıyla paylaştıkları bir sistem olarak tanımlanabilir. Dil, insanların iletişim kurmalarını sağlayan en önemli araçlardan biridir. İnsanlar, dil sayesinde düşüncelerini ifade edebilir, duygularını aktarabilir ve bilgi alışverişinde bulunabilirler. Dil, aynı zamanda bir kültürün taşıyıcısıdır ve toplumların kendilerini ifade etmelerini sağlar

(Ak,2011). Dilin toplumsal bir kurum olması, belirli bir toplumda kullanılan dilin o toplumun değerleri, normları ve kurallarıyla şekillendiği anlamına gelir. Bir toplumda kullanılan dil, o toplumun kimliğini ve kültürünü yansıtan bir araçtır. Dilin bu toplumsal ve kurallaşmış yönü, dilin kullanımında belirli kuralların ve normların olması anlamına gelir(Ökten ve Kavanoz, 2014).Dildeki gramer kuralları ve yazılış biçimleri, dilin kurallaşmış yönünü temsil eder. Dilin dizgesel bir yapıya sahip olması, dilin karmaşık bir sistem olduğunu gösterir. Dil, seslerin ve kelimelerin belirli bir düzen içinde bir araya gelerek anlam oluşturduğu bir yapıdır. Bu yapı, farklı dilbilgisi kurallarını içerir ve dilin anlaşılabilir ve iletişime uygun olmasını sağlar. Dilin çok yönlü ve gelişmiş olması, dilin farklı amaçlar için kullanılabildiğini ve sürekli olarak değişebildiğini gösterir.

Dil, iletişimden edebiyata, sanattan bilime kadar birçok alanda kullanılır. İnsanlar, dil aracılığıyla dünyayı anlamaya çalışırken, dilin kendisi de sürekli olarak evrim geçirir ve yeni kavramlar ve ifadeler ortaya çıkar(Güneş, 2009). Dilin temel amacı, insanların fikirlerini, düşüncelerini ve duygularını birbirleriyle paylaşmalarını sağlamaktır. Dilin işlevi, toplumun bir üyesi olan insanların birbirleriyle iletişim kurmasına yardımcı olmaktır. İletişim, bilgi alışverişi, duygusal ifade, bilgi aktarımı, talimat verme gibi pek çok amaç için kullanılır. Dil, insanların düşüncelerini ifade etmelerini, sorunları çözmelerini ve birlikte çalışmalarını sağlar. Dil, belli başlı öğelerden oluşur ve belirli bir yapıya sahiptir(Demir, 2010). Dilin en temel yapı taşı kelimelerdir. Kelimeler, seslerden oluşur ve bir anlamı temsil eder. İnsanlar, kelimeleri kullanarak fikirleri ve düşünceleri ifade ederler. Dilbilgisi, dilin yapısını ve kurallarını belirleyen bir disiplindir. Dilbilgisi kuralları, cümlelerin nasıl oluşturulduğunu, kelimelerin nasıl kullanıldığını ve dilin diğer yapısal özelliklerini açıklar. Dilin temel amacı, anlamın iletilmesidir. İnsanlar, kelimeleri kullanarak birbirlerine anlamlı mesajlar gönderirler. Anlam, kelimenin kendisiyle ilişkili olan anlamıdır. Her dil, belirli bir sözcük dağarcığına sahiptir. İnsanlar, dilin içerisinde bulunan kelime hazinesini kullanarak iletişim kurarlar. Sözcük dağarcığı, dilin zenginliğini ve ifade gücünü belirler. İnsanın sosyal bir varlık olması sebebiyle iletişim unsuru olan dil, büyük bir önem arz etmektedir. İletişim, insanların toplum içerisinde etkileşimde bulunmasını ve birlikte çalışmasını sağlar. Dil sayesinde insanlar düşüncelerini ifade edebilir, bilgi alışverişi yapabilir ve duygusal anlamda bağ kurabilirler. Dil aynı zamanda kültürel bir taşıyıcıdır. Her dil, o dilin konuşulduğu toplumun kültürünü yansıtır. Dil aracılığıyla, insanlar birbirlerinin kültürlerini tanıma ve anlama fırsatı bulurlar. Dil,

toplumların birbirleriyle etkileşime geçmesini ve kültürel alışveriş yapmasını sağlar (Yalçın,2018).

Günümüzde, dünya üzerinde çok sayıda dil konuşulduğu için bu dillerden birden fazlasını bilmek, insan iletişimi açısından çok önemlidir. İnsanın dil ve dilleri öğrenmesi yabancı dil olarak açıklanır. Yabancı dil, insanın belli bir amaç için öğrendiği dildir. Bu, iletişim ve bilimsel çalışmalar için olabileceği gibi hobi, yurt dışına çıkma gibi birçok amaç için de olabilir. Yabancı dil öğrenmek, insanların farklı kültürlerle iletişim kurmasını sağlar. Bir kişi, başka bir dilde konuşabilme becerisine sahip olduğunda, o dilin konuşulduğu ülkelerde kendini daha rahat ifade edebilir. Bu, seyahatler sırasında yerel halkla daha iyi etkileşim kurmayı ve yeni insanlarla arkadaşlık kurmayı kolaylaştırır(Süner, 2018). Aynı zamanda, iş dünyasında da yabancı dil bilen bireyler daha geniş bir iş ağına sahip olabilir ve uluslararası projelerde aktif rol alabilir. Bilimsel çalışmaların uluslararası boyutta yürütülmesi günümüzde yaygınlaşmıştır. Araştırmacılar, farklı ülkelere gelen bilim insanlarıyla işbirliği yaparak yeni keşifler ve buluşlar elde ederler. Bunun için ise iletişim çok önemlidir. Yabancı dil öğrenmek, bilimsel makaleleri okuyabilme, konferanslara katılabilme ve diğer araştırmacılarla etkili bir şekilde iletişim kurabilme becerisini sağlar. Bu sayede, bilimsel çalışmalara katkıda bulunma ve kendi araştırmalarını daha geniş bir kitleye yayma imkanı elde ederler (Vargelen,2013).

Yabancı dil öğrenmek sadece iletişim ve bilimsel çalışmalar için değil, aynı zamanda bireyin kişisel gelişimi ve hobilere yönelik faaliyetleri için de önemlidir. Yeni bir dil öğrenmek, beyin fonksiyonlarını geliştirir ve zihinsel esnekliği artırır. Ayrıca, başka kültürlerle ait edebi eserleri ve filmleri orijinal dilinde deneyimlemek, kişinin kültürel anlayışını derinleştirir. Örneğin, İspanyolca öğrenmek, Latin Amerika edebiyatını daha iyi anlamaya ve İspanyolca konuşulan ülkelerdeki sinema ve müziği keşfetmeye olanak sağlar. Yabancı dil öğrenmek, günümüzde insanların iletişim becerilerini geliştirmesine, bilimsel çalışmalara katkıda bulunmasına ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamasına olanak tanır. İletişim açısından insanları bir araya getiren, farklı kültürler arasındaki engelleri kaldıran yabancı dil, bireylerin dünya görüşünü genişletir ve daha çok yönlü düşüncelerini sağlar. Bu nedenle, herkesin en az bir yabancı dil öğrenmeye teşvik edilmesi önemlidir (Kayasandık,2018).

2.7. Dil Bilgisi

Dil bilgisi, dilin yapısal ve işlevsel özelliklerini inceleyen bir disiplindir. Dilin sesbilgisel, biçimbilgisel ve cümlebilgisel unsurlarını araştırarak dilin kurallarını belirlemeye çalışır. Dil bilgisi terimi, Latince kökenli "gramma" kelimesinden türetilmiştir(Boylu ve Balar, 2018). "Gramma", "harf ve işaret" anlamına gelirken, "grammatica" ise "harfleri yazma ve okuma sanatı" olarak açıklanır. Dil bilgisinin temel amacı, bir dilin yapısal öğelerini ve bu öğelerin nasıl kullanılması gerektiğini belirlemektir. Türk Dil Kurumu'na göre dil bilgisi, "bir dilin ses, biçim ve cümle yapısını inceleyip kurallarını tespit eden bilim, gramer" olarak tanımlanır. Dil bilimi, bir dilin seslerinden, sözcüklerin biçimlerine ve cümlelerin yapısına kadar tüm dil birimlerini ve bu birimlerin yapı ve anlam özelliklerini araştıran bir bilim dalıdır. Dil bilgisi, dilin doğru ve etkili bir şekilde kullanılabilmesi için önemlidir(Okur ve Keskin, 2013). Dilbilgisi kurallarını bilmek, dilin doğru bir şekilde kullanılmasını sağlar ve iletişimdeki anlaşılabilirliği artırır. Dil bilgisi, dilin yapısal özelliklerini anlamak ve dilin kurallarına uygun şekilde kullanmak için temel bir araçtır. Dil bilgisi çalışmaları, dilin evrensel özelliklerini ortaya koymak için yapılan araştırmaları içerir. Dilbilimciler, dilin sesbilgisel yapısını, kelime oluşturma kurallarını, sözcük biçimlerini ve cümle yapısını analiz ederler. Bu çalışmalar, dilin doğal olarak nasıl işlediğini anlamak ve dilin kurallarını belirlemek için önemlidir.

Dilbilgisi, seslerin, sözcüklerin ve cümlelerin farklı yönlerini inceleyen ve doğru konuşma, yazma ve düşünme becerilerine etki eden bir alandır(Elmalı, 2019). Dilbilgisi, kelimelerin ve belirli bir dizi kuralların doğru bir şekilde cümle içinde sıralanması olarak düşünülebilir. Dilbilgisi, dilin yapısını anlamak ve iletişimi sağlamak için önemli bir rol oynar (Yurtseven,2010).

Noam Chomsky'nin dilbilimdeki çalışmaları ve dilin temel özellikleri konusundaki görüşleri dil öğretimi açısından önemli bir perspektif sunmaktadır. Chomsky, dilin evrensel özelliklere sahip olduğunu ve bu özelliklerin dilbilgisel yapıları anlamamızı sağladığını savunmuştur. Dil bilgisi, Chomsky'nin vurguladığı gibi, bir dildeki ifade biçimlerinin ve cümle yapılarının kurallarını içerir(Süner, 2018). Dil bilgisi kuralları, dilin temel yapı taşlarıdır ve bu kuralların doğru bir şekilde öğrenilmesi, dilin etkili bir şekilde kullanılmasını sağlar. Dil bilgisi kurallarını anlamak, doğru bir şekilde ifade etmek ve anlamak için önemlidir. Dil öğretimi sürecinde, öğrencilere dil bilgisi kurallarını öğretmek

ve bu kuralları doğru bir şekilde uygulamalarını sağlamak, iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Dil bilgisi hatalarını düzeltmek, öğrencilerin dilbilgisini doğru bir şekilde öğrenmelerine ve dil becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunabilir. Ancak, dilbilgisi kurallarının öğretimi sadece bir dilin öğrenilmesindeki temel unsur değildir. Dil becerilerini geliştirmek için konuşma, dinleme, okuma ve yazma gibi farklı becerilere odaklanmak da önemlidir. Dil öğretiminde bütünlük, öğrencilerin dil bilgisi kurallarını anlamalarını ve doğru bir şekilde uygulamalarını sağlamanın yanı sıra iletişim becerilerini de güçlendirmeye odaklanır (Çil,2013).

Dil bilgisi öğretimi, öğrencilerin diğer dil becerilerini etkileyen önemli bir faktördür. Dil bilgisi, bir dilin yapısal özelliklerini anlamak ve doğru bir şekilde kullanmak için temel bir araçtır(Şimşek, 2019).Özellikle yazma becerisi üzerindeki etkisi, dil bilgisi kurallarına uygun olarak cümleler kurma, kelime seçimi, zaman kullanımı gibi unsurlarda ortaya çıkar. Hutchinson ve arkadaşlarının belirttiği gibi, öğrencilerin dil bilgisine hâkimiyeti, özellikle yazma becerilerinde başarılı olmalarını etkileyebilir. Dil bilgisi kurallarını doğru bir şekilde uygulayabilen öğrenciler, yazılı ifadelerinde daha net ve etkili olabilirler. Dil bilgisi, yazma sürecinde öğrencilere dilin yapısal özelliklerini anlama ve kullanma konusunda rehberlik eder. Ayrıca, dil bilgisi öğretimi, öğrencilere dilin mantığını kavramalarında ve dilbilgisel becerilerini geliştirmelerinde yardımcı olabilir. Dil bilgisi kurallarını öğrenmek, öğrencilere dildeki doğru ve yanlış ifade biçimleri arasındaki farkı anlama konusunda yardımcı olabilir. Ancak, dil bilgisi öğretimi diğer becerilerle bütünleştirilmelidir. Sadece dil bilgisi kurallarını ezberlemek yerine, öğrencilere dil bilgisi bilgilerini gerçek iletişim durumlarına uygulama fırsatları verilmelidir. Bu, dilin doğal kullanımını anlamalarına ve dil becerilerini daha etkili bir şekilde geliştirmelerine yardımcı olacaktır (Şimşek,2016).

2.7.1. Dil Bilgisi Öğretiminin Önemi

Dilbilgi kuralları, dillerin hem farklılıklarını hem de benzerliklerini anlamamıza yardımcı olan temel yapı taşlarıdır. Chomsky'nin öne sürdüğü gibi, dilbilgisel yapılar evrenseldir ve tüm insan dillerinde belirli temel kurallara dayanır. Bu evrensel dilbilgisi kuralları, insanların dil öğrenme yeteneklerini destekler ve dilin temel özelliklerini paylaşan tüm dillerde bulunur. Bu, dil öğretiminde genel bir çerçeve sağlar. Her dilin kendine özgü dilbilgisi kuralları vardır. Bu kurallar, bir dilin özgün özelliklerini belirler ve o dilde doğru

iletişim kurmamıza olanak tanır. Dilbilgisi kuralları, bir dilin yapısal özelliklerini anlama ve kullanma yeteneğini geliştirir. Dil bilgisinin dil öğretimindeki rolüne gelince, dilbilgisi kurallarının öğrenilmesi, özellikle dilin daha karmaşık yapılarına geçildiğinde, dil becerilerinin gelişiminde kritik bir rol oynar. Yazma becerisi, dil bilgisinin doğru bir şekilde uygulanmasını gerektirir. Dil bilgisi eğitimi, öğrencilere dilin yapısal özelliklerini anlama ve kullanma becerisi kazandırır, bu da onların daha etkili bir şekilde iletişim kurmalarını sağlar. Dil bilgisi eğitimi, sadece dilin doğru kullanımını değil, aynı zamanda sözcüklerin doğru, açık, net ve seri bir biçimde okunmasını da destekler. Dilbilgisi kurallarını bilmek, kelime dağarcığını anlamak ve etkili bir okuma pratiğı için temel oluşturabilir (Ertuğrul,2015).

Dil bilgisi kurallarının sadece ezberlenerek değil, aynı zamanda uygulama yoluyla öğretilmesi gerektiğı vurgulanmaktadır. Dil bilgisi kurallarını sadece ezberlemek, öğrencilere dilin kullanımını anlama ve uygulama konusunda gerçek bir yetenek kazandırmaz. Bu nedenle, dil bilgisi öğretimi, öğrencilere gerçek dil kullanımı bağlamında bu kuralları uygulama fırsatları sunarak daha etkili hale getirilmelidir. Dil bilgisi eğitimi, öğrencilerin dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerindeki eksiklikleri gidermede önemli bir rol oynar(Demir, 2010). Dil bilgisi kurallarını öğrenmek, öğrencilere dilin yapısal özelliklerini anlamalarında yardımcı olur. Dil bilgisi eksiklikleri genellikle anlam bozukluklarına, konuşma ve yazma hatalarına neden olabilir. Bu nedenle, dil bilgisi eğitimi, öğrencilerin dil becerilerini daha etkili bir şekilde geliştirmelerine katkıda bulunabilir. Bu perspektif, dil bilgisinin dil becerilerinin temelini oluşturduğunu ve dil bilgisi kurallarının sadece teorik bilgi olarak değil, aynı zamanda pratiğe dönüştürülebilir beceriler olarak öğretilmesinin önemli olduğunu vurgular (Şimşek,2011).

Dil bilgisi öğretiminin amaçlarının iyi anlaşılması ve bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerektiğı belirtilmektedir. Bu, dil bilgisi öğretimini planlarken ve uygularken net bir odaklanma sağlar. Chomsky'nin dil bilgisini bir dilin teorisi olarak düşünme görüşü, dil bilgisinin dilin temel yapısını anlamamızı sağladığını vurgular. Bu nedenle, dil bilgisi öğretimi dil öğretiminin vazgeçilmez bir unsuru olarak kabul edilir. Yabancı dil öğretiminde, dil bilgisi öğretiminin önemli bir rol oynadığına vurgu yapılır. Dil bilgisi, öğrencilere dilin yapısal özelliklerini anlama ve doğru bir şekilde kullanma yeteneğı kazandırabilir. Dil bilgisi öğretiminin, daha açık, doğru ve etkili iletişim için gerekliliğı vurgulanır. Dil bilgisi, dilin kurallarını anlamak ve bu kurallara göre iletişim

kurmak için temel bir araçtır. Daha sanatsal bir konuşma için dil bilgisinin öğrenilmesi gereklidir. Dil bilgisi öğretiminin, özellikle belirli bir düzeyden sonra vurgulanması gerektiği belirtilir. Temel dil becerileri edinildikten sonra dil bilgisi öğretimi, öğrencilerin dil becerilerini daha da geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu ifadeler, dil bilgisi öğretiminin dil öğretimi sürecindeki kilit rolünü vurgular ve dil bilgisi bilgisinin öğrencilere daha etkili iletişim yetenekleri kazandırma sürecine nasıl katkıda bulunduğunu açıklar (Doyumğaç,2017).

Dil bilgisi, dilin en küçük birimlerinden (fonemler, morfepler) başlayarak, sözcük, cümle, paragraf ve metin gibi daha geniş yapıları inceleyen bir alan olarak tanımlanır. Dil bilgisi, dilin yapısal özelliklerini ve kurallarını anlamamıza yardımcı olur. İlk olarak, dilin doğru ve etkili bir şekilde kullanılması, kelimelerin doğru yerleştirilmesi ve cümlelerin düzgün kurulması önemlidir(Okur ve Keskin, 2013). İkinci olarak, dilin toplum içinde ifade ettiği anlamı dikkate alarak çeşitli sözcükleri kullanma, dilin temel amacı olan iletişimi tam olarak sağlamaya yöneliktir. Dil bilgisi, iletişimde temel bir rol oynar(Elmalı,2019). Kelimelerin doğru ve etkili bir şekilde kullanılması, cümlelerin düzgün kurulması, eklerin doğru bir şekilde kullanılması ile dil, amacını daha etkili bir şekilde yerine getirebilir. Bu ifadeler, dil bilgisinin dilin farklı seviyelerinde nasıl işlev gördüğünü ve dilin temel amacı olan iletişimi ne kadar önemli kıldığını vurgular. Dil bilgisi, dilin yapısal kurallarını öğrenmek ve bu kuralları doğru bir şekilde uygulamak için temel bir araçtır. Bu da dilin etkili bir şekilde kullanılmasına katkıda bulunur (Arslan,2016).

2.7.2. Yabancılar Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi ve Önemi

Türkçe, dünya üzerindeki birçok kişi tarafından öğrenilmek istenen önemli dillerden biridir. Türkiye'nin kültürel ve ekonomik etkisi arttıkça, yabancılar Türkçe'yi öğrenmek için daha fazla ilgi göstermektedir. Bu durumda, yabancılar Türkçe dil bilgisi öğretimi önem kazanmaktadır. Türkçe, Türkiye'de resmi dil olmasının yanı sıra Kıbrıs, Bulgaristan ve Makedonya gibi diğer ülkelerde de konuşulan bir dildir. Türkçe bilen bir kişi, Türkiye ve bu ülkelerde daha iyi iletişim kurabilir ve kültürlerini daha iyi anlayabilir. Ayrıca, Türkçenin uluslararası arenada da önemi giderek artmaktadır. Türkiye'nin ekonomik büyümesi ve turizm potansiyeli, Türkçe bilen kişilere daha fazla iş ve fırsat sunmaktadır (Hacıömeroğlu,2007). Yabancılar Türkçe dil bilgisi öğretimi, birçok fayda sağlamaktadır. Türkçe dil bilgisi öğrenen yabancılar, Türkiye'de yaşayan insanlarla daha iyi iletişim

kurabilirler. Bu da onlara günlük hayatta kolaylık sağlar ve daha fazla sosyal etkileşime olanak tanır. Türk kültürünü daha iyi anlama fırsatı bulurlar. Dil, bir ülkenin kültürünün temel taşıdır ve Türkçe öğrenmek, Türkiye'nin tarihini, geleneklerini ve değerlerini daha iyi anlamamıza yardımcı olur. Türkçe bilen yabancılar, Türkiye'de çalışma veya iş kurma fırsatına sahip olabilirler. Türkiye, birçok sektörde büyüme potansiyeline sahip bir ülke olduğu için, Türkçe bilen kişilere daha fazla iş imkanı sunmaktadır. Türkiye, turizm açısından zengin bir ülkedir(Kutlu, 2014). Türkçe bilen turistler, Türkiye'de seyahat ederken daha fazla yerel deneyim yaşayabilirler. Restoranlarda sipariş vermek, alışveriş yapmak ve yerel halkla iletişim kurmak gibi günlük aktivitelerde Türkçe bilmek büyük bir avantaj sağlar (Hacıömeroğlu,2007).

Türkiye'de yabancılara yönelik dil okulları ve kursları oldukça yaygındır. Bu okullar ve kurslar genellikle Türkçe dil bilgisi, konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan çeşitli programlar sunarlar (Erol, 2008). Birçok üniversite, yabancılara Türkçe öğretimi konusunda uzmanlaşmış dil merkezleri veya Türkçe öğretimi bölümleri bulundurur. Bu kurumlar genellikle hem üniversite öğrencilerine hem de genel halka yönelik Türkçe kursları düzenlerler. Türkiye genelinde ve diğer ülkelerde birçok özel dil okulu, yabancılara Türkçe öğretime odaklanmıştır. Bu okullar genellikle çeşitli seviyelerdeki kurslar sunar ve öğrencilere dil becerilerini geliştirmeleri için pratik imkanları sağlar(Şimşek, 2019). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, birçok dil okulu online Türkçe kursları sunmaktadır. Bu kurslar, öğrencilere esneklik ve uzaktan eğitim imkanı tanır. Türkiye'deki bazı kültür ve eğitim merkezleri, yabancılara Türkçe dil bilgisi öğretime odaklanan programlar düzenler. Bu merkezler genellikle dil eğitimiyle birlikte Türk kültürünü de öğrencilere tanıtmayı amaçlarlar. Bazı ülkelerde, hükümetler yabancılara dil öğretimini teşvik etmek amacıyla destekli programlar sunarlar. Bu programlar genellikle dil eğitimi alanında uzman eğitmenler tarafından yürütülür. Türkçe öğrenen yabancılar için, Türkiye'deki dil okulları ve kursları genellikle uluslararası dil sınavlarına (Türkçe Yeterlik Sınavı) hazırlık programları da sunarlar(Boylu ve Balar, 2018). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, birçok dil okulu online Türkçe kursları sunmaktadır. Bu kurslar, öğrencilere esneklik ve uzaktan eğitim imkanı tanır. Türkiye'deki bazı kültür ve eğitim merkezleri, yabancılara Türkçe dil bilgisi öğretime odaklanan programlar düzenler. Bu merkezler genellikle dil eğitimiyle birlikte Türk kültürünü de öğrencilere tanıtmayı amaçlarlar. Bazı ülkelerde, hükümetler yabancılara dil öğretimini

teşvik etmek amacıyla destekli programlar sunarlar. Bu programlar genellikle dil eğitimi alanında uzman eğitmenler tarafından yürütülür (Akpınar,2010).

2.7.3. Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi

Yabancılar için Türkçe ders kitapları genellikle başlangıç, orta ve ileri seviyelerde sunulur. Öğrencilerin mevcut dil bilgisi seviyelerine uygun bir kitap seçmeleri önemlidir(Kutlu, 2014). Başlangıç seviyesinde olanlar için temel dil yapılarına odaklanan kitaplar uygun olabilir, orta seviyede olanlar daha karmaşık yapıları içeren kitapları tercih edebilirken, ileri seviye öğrenciler daha gelişmiş dil becerilerini içeren kitapları kullanabilirler. Öğrencilerin ilgi alanlarına ve hedeflerine uygun kitapları seçmeleri önemlidir. Örnek olarak iş Türkçesi, günlük yaşam, kültür, edebiyat gibi konularda özel ilgileri varsa, bu konularda içerik sunan kitaplar seçmek motive edici olabilir. Dil, zamanla değişir ve gelişir. Güncel dil bilgisi kurallarına uygun, güncel ve günlük yaşamla ilişkilendirilebilecek içeriğe sahip kitaplar, öğrencilerin Türkçe konuşma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. İyi bir Türkçe ders kitabı, dil bilgisi kurallarını anlamaya yönelik açıklamaların yanı sıra, öğrencilere bu kuralları kullanma pratiği yapma imkanı da sunmalıdır. Örnek cümleler, alıştırmalar ve iletişim pratikleri içeren kitaplar etkili olabilir. Dil öğrenme sürecinde sadece yazma ve dil bilgisi değil, aynı zamanda dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek de önemlidir. Bu nedenle, dinleme materyalleri ve konuşma pratiği içeren kitapları tercih etmek faydalı olabilir. Her öğrencinin dil öğrenme tarzı farklıdır. Bazıları görsel öğrenme yöntemlerini tercih ederken, bazıları daha çok pratik ve deneyimsel öğrenmeyi sever. Öğrencilerin dil öğrenme tarzlarına uygun kitapları seçmeleri, öğrenme sürecini daha etkili hale getirebilir. Seviyeye uygun bir kitap seçmek, öğrencilere daha etkili bir öğrenme deneyimi sağlar ve dil bilgisi becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Demirel, 2016).

Dil bilgisi kurallarının açık ve anlaşılır bir şekilde sunulması, yabancı öğrencilerin dil öğrenme sürecinde önemli bir faktördür. Dil bilgisi kuralları kitapta açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmelidir(Okur ve Keskin, 2013). Karmaşık dil kullanımından kaçınılmalı ve öğrencilerin temel kavramları kolayca anlamalarına olanak tanıyan basit ifadeler kullanılmalıdır. Dil bilgisi kuralları örnek cümlelerle desteklenmelidir. Öğrencilere kuralları somut bağlamlarda göstermek, kuralların pratik uygulamasını anlamalarına yardımcı olur. Dil bilgisi kitaplarında, her bir kuralla ilişkilendirilmiş pratik alıştırmalar ve

uygulamalar bulunmalıdır(Demir, 2010). Bu alıştırmalar, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri pekiştirmelerine ve kullanmalarına fırsat tanır. Kitap içindeki dil bilgisi kuralları, başlangıçtan ileri seviyeye kadar gittikçe zorlaşan bir şekilde artan zorluk seviyelerine sahip olmalıdır. Bu, öğrencilerin bilgilerini adım adım derinleştirmelerine yardımcı olur. Dil bilgisi kitaplarında görsel unsurlar, öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarına katkıda bulunabilir. Tablolar, grafikler, şemalar veya renkli görseller kullanılarak kurallar görsel olarak desteklenebilir. Dil bilgisi kurallarını daha geniş bir bağlamda anlamak için konsept haritaları veya bağlam analizi gibi yöntemler kullanılabilir. Bu, öğrencilere dil bilgisi kurallarının birbirleriyle nasıl ilişkilendiğini gösterme konusunda yardımcı olabilir. Kitaplar sadece dil bilgisi kurallarını öğretmekle kalmamalı, aynı zamanda bu kuralları dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileriyle entegre etmeyi amaçlamalıdır. Dil bilgisi kitaplarının bu özelliklere sahip olması, yabancı öğrencilerin dil bilgisi kurallarını etkili bir şekilde öğrenmelerine ve uygulamalarına yardımcı olur (Akkök, 2008).

Ders kitapları, günlük yaşamda sıkça kullanılan ifadeleri içermelidir. Selamlaşma, alışveriş, restoranda sipariş verme gibi günlük iletişim durumlarını içeren ifadeler, öğrencilerin pratik yapmalarına yardımcı olabilir. İlgili konu başlıkları arasında işle ilgili ifadeler, özgeçmiş hazırlama, iş görüşmeleri gibi konular da yer alabilir. Bu, öğrencilere iş dünyasında Türkçe becerilerini geliştirme fırsatı tanır. Turistik yerlerde dolaşma, otel rezervasyonu yapma, yol tarifi alma gibi konular, dil öğrencilerine seyahat sırasında karşılaşabilecekleri durumları ele almalarına yardımcı olabilir. Kitaplar, öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmelerine yönelik aktiviteler içermelidir (Akpınar,2010).Temel günlük yaşam kelimelerinden özel konulara kadar çeşitli kelime çalışmaları, öğrencilerin dil bilgisiyle birlikte kelime zenginliklerini artırmalarına yardımcı olabilir. Ders kitapları, öğrencilere Türkçe okuma becerilerini geliştirmeleri için çeşitli okuma parçaları ve yazma aktiviteleri sunmalıdır. Bu, öğrencilere farklı metin türlerini anlamalarını ve kendi düşüncelerini ifade etmelerini sağlar (Akpınar,2010). Günlük konuşma dilindeki ses tonları, aksanlar ve hız gibi faktörlere odaklanan dinleme aktiviteleri, öğrencilere gerçek hayatta konuşulan Türkçeyi anlama konusunda yardımcı olabilir. Kitaplar, Türk kültürüne dair konuları içerebilir. Geleneksel yemekler, bayramlar, özel günler gibi konular, öğrencilere dil bilgisi yanında kültürel bir anlayış kazandırabilir. Bu ilgili konu başlıkları, dil öğrenme sürecini daha zengin ve uygulamaya yönelik hale getirerek öğrencilere gerçek hayatta Türkçe kullanma yeteneğini kazandırabilir (Büyüköztürk vd.,2008).

Geri bildirim ve değerlendirme bölümleri, yabancılar için Türkçe ders kitaplarında önemli bir yer tutmalıdır. Bu bölümler, öğrencilere kendi dil becerilerini değerlendirme, eksikliklerini belirleme ve geliştirmeye odaklanma fırsatı sağlar. Geri bildirim ve değerlendirme bölümleri, öğrencilerin dil becerilerini ve anlama düzeylerini izlemelerine yardımcı olmalıdır. Bu, öğrencilerin hangi konularda güçlü olduklarını ve nerede iyileştirmeye ihtiyaçları olduğunu anlamalarına olanak tanır (Erol, 2008). Değerlendirme kriterleri, objektif, ölçülebilir ve somut olmalıdır. Bu, öğrencilere geri bildirim alırken hangi konularda başarılı olduklarını ve hangi alanlarda gelişim göstermeleri gerektiğini net bir şekilde anlamalarına yardımcı olur. Öğrencilere kişiselleştirilmiş geri bildirim sağlamak, onların bireysel ihtiyaçlarına odaklanarak daha etkili bir öğrenme süreci sağlar. Bu, öğrencilerin spesifik alanlarda çalışma ve gelişme fırsatlarına odaklanmalarını kolaylaştırır. Değerlendirme bölümleri, öğrencilere eksikliklerini gidermeleri için pratik öneriler ve kaynaklar sağlamalıdır (Hacıömeroğlu,2007). Bu, öğrencilere kendi öğrenme süreçlerini etkili bir şekilde yönetmelerine yardımcı olur. Geri bildirim ve değerlendirme, öğrencilerin başarılarını kutlama ve motivasyonlarını artırma amacıyla olumlu unsurları da içermelidir, bu durum öğrencilerin öğrenme sürecine olan katılımlarını artırabilir.

Ders kitapları, öğrencilere düzenli aralıklarla geri bildirim sağlamalıdır. Bu, öğrencilerin ilerlemelerini izleyebilmelerine ve gerektiğinde değişiklik yapabilmelerine olanak tanır(Yıldız ve Tunçel, 2012). Öğrencilere kendi ilerleme düzeylerini takip etmeleri için kullanabilecekleri araçlar sağlanmalıdır. İlerleme tabloları, öğrencilerin nerede olduklarını görmelerine yardımcı olabilir. Bu unsurları içeren geri bildirim ve değerlendirme bölümleri, yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde daha etkili bir şekilde ilerlemelerine ve kendilerini geliştirmelerine katkıda bulunabilir. Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında dil bilgisi öğretimi, etkili bir şekilde organize edildiğinde öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Doğru seviyede kitap seçimi, açıklayıcı dil bilgisi kuralları, pratik alıştırmalar, ilgili konu başlıkları ve geri bildirim süreci, öğrencilerin Türkçeyi daha hızlı ve daha etkili bir şekilde öğrenmelerini sağlar (Akkök, 2008).

2.8.Dinleme Becerisinin Önemi ve Gelişimi

İletişim, insanların birbirleriyle etkileşim kurmasının temel bir yoludur. Ancak, iletişimin sadece konuşma üzerine odaklanması yanlış bir yaklaşımdır. İyi bir iletişim için dinleme

becerisi de oldukça önemlidir. Dinleme becerisi, karşı tarafa tam olarak odaklanmak, anlamak ve değer vermek anlamına gelir. Ayrıca dinleme becerisi anne karnında gelişmeye başlayan bir beceri olup diğer becerilerden ayrılmaktadır. Dinleme becerisinin önemi iyi bir dinleyici olmaktan geçmektedir. Aktif dinleme, sadece söylenen kelimeleri değil, aynı zamanda konuşmacının hissettiklerini ve düşündüklerini de anlamayı içerir. Göz teması kurmak, başı sallamak, söylenenleri teyit etmek gibi beden dili ve sözlü ifadelerle aktif dinleme sağlamak önemlidir. İyi bir dinleyici, karşı tarafın anlatımını derinlemesine anlamak için sorular sorar(Şimşek, 2019). İyi bir dinleyici, sadece konuşmacının kullandığı dilin ötesine geçerek vücut dilini, tonlamayı ve duygusal tonu da anlamaya çalışır. Bu, iletişimin derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunabilir. Empatik bir dinleyici, karşı tarafın ifadelerini sabırla dinler ve saygı gösterir. Sabır, konuşmacının düşüncelerini tamamlamasına olanak tanırken, saygı ise sağlıklı bir iletişim ortamı yaratır. İyi bir dinleyici, konuşmacının ifadelerine uygun geribildirim verir. Bu beceriler, hem kişisel hem de profesyonel ilişkilerde daha derin bir bağ kurmayı, anlayışı artırmayı ve olumlu bir iletişim ortamı oluşturmaya sağlar. Anlayış ve empati, toplumlar arası uyumu artıran önemli değerlerdir (Erol, 2008).

İletişimde hataların önlenmesi için etkili bir dinleme becerisi oldukça önemlidir. İletişim sırasında karşı tarafın söylediklerine odaklanılmalıdır. Diğer düşüncelerle meşgul olmak yerine, tam olarak anlamaya çalışılmalıdır. Göz teması kurarak ve vücut dilini kullanarak aktif dinleme pratiği yapılması önemlidir. Kişinin söylediklerinin doğru bir şekilde anlaşıldığına emin olunmalıdır(Barın, 2004). Bu, karşı tarafın ifade ettiği duygu, düşünce veya talepleri tam olarak kavramaya yardımcı olur. Gerekirse, birey kendi anladıklarını onaylamak için sorular sormayı tercih etmelidir. Anlaşılmayan veya netleştirmek istenilen konularda sorular sorulmalıdır. Ayrıca, karşı tarafa ne söylendiği doğrulamak veya ek bilgi almak için geri bildirim istenilmesinden çekinilmemelidir. Bu, karşı tarafın mesajını daha iyi anlamaya yardımcı olabilir. İyi bir dinleme pratiği, iletişimde hataları önlemek ve anlam karmaşalarını azaltmak için temel bir unsurdur. Bu beceri, kişisel ve profesyonel ilişkilerde daha sağlıklı iletişim kurmaya yardımcı olabilir (Demircan,2005). İşbirliği ve ekip çalışması önemli bir organizasyonel başarı faktörüdür. İyi bir dinleyici olmak, bu süreçte kilit bir rol oynar. İyi bir dinleyici, diğer insanların düşüncelerine ve duygularına duyarlıdır (Akkök, 2008). Bu, ekip üyeleri arasında empatik bir bağ kurmayı ve birbirlerini daha iyi anlamayı kolaylaştırır. İyi bir dinleyici, diğer insanların fikirlerine değer verir ve onları dinler. Bu, ekip üyelerini daha fazla fikir paylaşmaya teşvik eder,

yaratıcılığı artırır ve çeşitli perspektiflerin ortaya çıkmasına olanak tanır (Büyüköztürk vd.,2008). Dinleme becerilerine sahip bir lider veya ekip üyesi, diğerlerini daha fazla motive edebilir. İnsanların kendilerini ifade etmelerine fırsat tanımak ve onlara değer vermek, ekip içinde olumlu bir atmosfer yaratır. İyi bir dinleyici, iletişim kopukluklarını azaltabilir. İşbirliği sürecinde açık iletişim, ekip üyelerinin birbirlerini daha iyi anlamalarına ve ortak hedeflere odaklanmalarına yardımcı olur. İyi bir dinleyici, ekip içinde alınacak kararlarda etkili bir şekilde rol alabilir. Diğerlerinin görüşlerini anlamak ve değer vermek, sağlıklı bir karar alım sürecine katkı sağlar. İyi bir dinleyici, olası çatışmaları daha etkili bir şekilde yönetebilir. İnsanların duygularını ve endişelerini anlamak, çatışmaların çözümüne katkıda bulunabilir. İyi bir dinleyici, ekip içinde güven ve işbirliğini güçlendirebilir. İnsanların kendilerini ifade etmeleri ve dinlenmeleri, güçlü bir ekip kültürü oluşturmanın temelidir.

Başarılı bir problem çözme sürecinin temel adımlarından biri, sorunu doğru bir şekilde anlamaktır. Bunun için iyi bir dinleyici olmak gerekmektedir. Karşı tarafın sorununu baştan sona dikkatlice dinlenmeli ve anlamaya çalışılmalıdır. Empati kurarak, onların perspektifini anlamaya çalışılması gerekmektedir. Sorunun anlaşılmasında sonra, analiz yapma aşamasına geçilmelidir (Akpınar,2010). Sorunun ne olduğunu daha detaylı bir şekilde inceleyin. Sorunun neden kaynaklandığını, hangi faktörlerin etkili olduğunu ve olası çözüm yollarını belirlemeye çalışın. Bu aşamada araştırma yapmak, farklı kaynaklardan bilgi edinmek yardımcı olabilir. Problem çözme sürecinde yaratıcı düşünme oldukça önemlidir. Sıradan çözümler yerine, farklı ve yenilikçi yaklaşımlar geliştirmeye çalışılmalıdır. Farklı açılardan bakmak, alternatif çözüm yolları bulmaya yardımcı olabilir. Burada esnek olmak ve farklı perspektifleri değerlendirmek önemlidir. Geliştirilen çözüm yollarından en uygun olanı seçilmeli ve uygulama aşamasına geçilmelidir(Okur ve Keskin, 2013). Bu noktada, çözümü adım adım uygulamak ve sonuçlarını takip etmek önemlidir. İhtiyaç duyulan kaynakları ve desteği sağlamaktan çekinmemek gerekir. Çözümü uyguladıktan sonra, sonuçlar değerlendirilmelidir. Sorunun tamamen çözüldüğünden emin olunmalı veya gerekli iyileştirmeler yapılmalıdır. Bu aşamada geri bildirimleri dikkate alarak, gelecekte benzer sorunlarla başa çıkma yeteneğinin geliştirilmesi mümkündür. Problem çözme yeteneği hayatın her alanında önemlidir. İş dünyasında, kişisel ilişkilerde ve hatta günlük yaşamda karşılaşılan sorunları etkili bir şekilde çözmek için bu beceriyi geliştirmek önemlidir. Yukarıdaki ipuçlarını uygulayarak, problem çözme yeteneği

güçlendirilebilir ve daha başarılı sonuçlar elde edilmesi mümkün hale getirilebilir (Benhür,2002).

2.9.Dil Bilgisi ve Dinleme Becerisi İlişkisi

Dil bilgisi ve dinleme becerisi arasındaki ilişki oldukça önemlidir. Dil bilgisi, bir dilin yapısını, gramer kurallarını ve kelime kullanımını anlamakla ilgilenirken, dinleme becerisi ise bir kişinin duyduğunu anlama ve anlamlandırma yeteneğini ifade eder. Bu iki beceri birbirini tamamlayan ve birlikte geliştirilmesi gereken önemli dil becerileridir. Dil bilgisi, doğru ve etkili iletişim için temel bir unsurdur (Akkök, 2008). Bir dilin kurallarını bilmek, cümleleri düzgün kurmak ve gramer hatalarından kaçınmak, yazılı ve sözlü iletişimin kalitesini artırır. Dil bilgisi, bir dilin yapı taşlarıdır ve doğru bir şekilde öğrenildiğinde, iletişimdeki hataları azaltabilir ve daha akıcı bir şekilde konuşmayı sağlar(Yıldız ve Tunçel, 2012). Ancak dil bilgisi tek başına yeterli değildir. Dinleme becerisi, iletişim sürecinin önemli bir parçasıdır çünkü bir kişi karşısındakinin ne dediğini anlamadan ona uygun bir şekilde cevap veremez. Dinleme becerisi, bir kişinin konuşulanları anlama, detayları fark etme, ana fikri kavrama ve duygu ve tonlamayı algılama yeteneğini içerir (Akpınar,2010).

Dil bilgisi ve dinleme becerisi arasındaki ilişki, bir kişinin bir dilde etkili iletişim kurabilmesi için önemlidir. Dil bilgisi kurallarını bilmek, doğru cümleler kurmayı sağlar ancak dinleme becerisi olmadan karşımızdakinin ne dediğini anlayamaz ve ona uygun bir şekilde cevap veremeziz. Aynı şekilde, dinleme becerisine sahip olmak da dil bilgisini anlamak için önemlidir. Bir kişi konuşulanları anlamadan dil bilgisi kurallarını doğru bir şekilde uygulayamaz(Boylu ve Balar, 2018). Dil bilgisi ve dinleme becerisi arasındaki ilişkiyi geliştirmek için bazı stratejiler kullanılır. Bir dilin doğal akışını ve tonlamasını anlamak için dinleme pratiği yapmak önemlidir. Müzik, podcast, radyo programları veya konuşma kaynakları gibi materyalleri dinlemek, dinleme becerisini geliştirmeye yardımcı olur. Dinlerken aktif olarak odaklanmak, detayları fark etmek ve ana fikri kavramak önemlidir(Barın, 2004).

Konuşulanları anlamak için dikkatli bir şekilde dinlemek ve gerektiğinde sorular sormak, dinleme becerisini geliştirebilir. Dil bilgisi kurallarını öğrenmek ve uygulamak, dilin yapısını anlamak için önemlidir. Dil bilgisi kitapları, kurslar veya online kaynaklar

kullanarak dil bilgisini güçlendirmek, iletişimdeki hataları azaltabilir. Dil bilgisi ve dinleme becerisini birlikte geliştirmek için konuşma pratiği yapmak önemlidir. Konuşma gruplarına katılmak, konuşma ortaklarıyla pratik yapmak veya sunumlar yapmak gibi etkinlikler, dil becerilerini güçlendirebilir. Dil bilgisi ve dinleme becerisi arasında güçlü bir ilişki vardır. Dil bilgisi, doğru ve etkili iletişim için temel bir unsurdur, ancak dinleme becerisi olmadan tam olarak kullanılamaz. Dil bilgisi ve dinleme becerisini birlikte geliştirmek, daha akıcı ve etkili bir şekilde iletişim kurmamızı sağlar (Büyüköztürk vd.,2008).

3.MATERYAL VE METOT

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılacaktır. Bu yöntem genellikle derinlemesine anlayış ve açıklama sağlamak için kullanılır. Nitel araştırma yöntemi, araştırmacılara derinlemesine anlayış sunarken, nicel araştırma yöntemleriyle karşılaştırıldığında genellikle daha küçük örneklemelerle çalışır. Nitel araştırma yöntemiyle, derinlemesine analiz imkanı sağlayarak kitaptaki dinleme metinlerinin dil bilgisi unsurlarını detaylı bir şekilde incelenmesi hedeflemektedir. Alan yazında en çok kullanılan nitel veri tekniklerinden biri olan doküman analizi yöntemi tercih edilecektir. Doküman analizi, bir araştırmacının verileri toplamak ve anlamak için kullandığı nitel veri tekniklerinden biridir. Bu yöntem, dokümanlara erişmek, onların orijinalliğini doğrulamak, içeriğini anlamak, analiz etmek ve veriyi kullanmak gibi adımları içerir. Doküman incelemesi, araştırmanın odaklandığı konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin detaylı analizini yapmayı kapsar. Yani, doküman incelemesi, araştırma konusuyla ilgili bilgi içeren belgelerin incelenmesi ve analiz edilmesidir. Bu yöntem, araştırmacılara zengin ve derinlemesine bilgi sağlamak için önemli bir araçtır.

3.1. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırmanın çalışma dokümanları arasında Yeni İstanbul Türkçe Ders Kitabı'ndaki ilgili bölümler bulunmaktadır. Bu bölümler üzerinden dinleme metinleri seçilerek dil bilgisi açısından analiz edilecektir. Veri toplama sürecinde öncelikle dinleme metinleri belirlenecek ve incelenecektir. Ardından, metinlerdeki dil bilgisi unsurları belirlenerek analiz edilecektir. Veriler, dikkatlice kaydedilerek sistematik bir şekilde analiz edilecektir. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Seti 5 seviyeden oluşmaktadır. Bunlar; A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyeleridir. Her seviyenin çalışma kitabı bulunmaktadır. Her kitapta 6 ünite bulunmaktadır. Her bir ünite, üç farklı alt konuya ayrılmış ve ünite başlarında öğretilmesi hedeflenen beceriler, dil bilgisi konuları ve kelime grupları sunulmuştur. Set içerik olarak Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru metnine uygun bir şekilde okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirecek şekilde hazırlanmıştır. Tüm seviyeler kendi içinde altı üniteden oluşmaktadır. Her bir ünite A, B, C olarak üç alt konuya ayrılmıştır. Kitaptaki bütün üniteler konunun tanıtıldığı hazırlık çalışmaları bölümüyle başlamaktadır. Daha sonra okuma, dil bilgisi, dinleme, yazma ve

konusma gelmektedir. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitaplarının tüm seviyelerinde toplam 132 dinleme metni bulunmaktadır ve bu dinleme metinleri dil bilgisi açısından incelenmiştir. Yeni İstanbul Ders Kitabının tüm seviyelerinde bulunan dinleme metinleri ve video metinlerinin hepsi incelenmiş olup tablolştırılmıştır. Her dinleme metninden önce dil bilgisi konuları öğretilmektedir. Her dil bilgisi konusu ünitelerde önce okuma metni ile gösterilmekte sonra dil bilgisi anlatılmakta ve en son dinleme ile pekiştirilmektedir. Sonraki aşamalarda yazma ve konuşma olarak uygulamaya koyması beklenmektedir. Diğer kitaplardan farklı olarak bu klitapta dil bilgisi açıklamalarında İngilizce tercümeler bulunmaktadır. Bu açıklamalarda dil bilgisinin kullanım alanları ve varsa istisnai durumlara yer verilmektedir.

3.2. Verilerin Analizi

Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Kitabının beş seviyesindeki dinleme metinleri belirlenmiştir. Bu metinler araştırmanın odak noktasını oluşturacaktır. Dinleme metinlerinin yazılı hâlleri kitabın son sayfalarında yer almaktadır. Bu, analizin daha sistemli bir şekilde yapılmasına yardımcı olacaktır.

Dinleme metinleri hacimlerine oranla dil bilgisi yapısını ne kadar temsil etmektedir? Dinleme metinlerinde geçen dil bilgisi yapıları ünite de geçen dil bilgisi yapılarının hedeflenen işlevini yansıtmakta mıdır? Hedeflenen dil bilgisi yapılarını içermesi açısından üniteler arasında bir tutarlılık, belirli bir gidişat var mıdır? Sorularına yanıt aranmış ve metinlerin dil bilgisi açısından hangi özelliklere odaklanacağına karar verilmiş olup belirlenen dil bilgisi özellikleri metinler üzerinde analiz edilmiştir. Bu analiz, özelliklerin kullanım sıklığı, bağlam içindeki işlevi gibi faktörler göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Analiz sürecinde, dinleme metinlerindeki dil bilgisi unsurları detaylı bir şekilde incelenmiş ve karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır. Bu sayede metinlerin dil bilgisi açısından güçlü ve zayıf yönleri ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgular gözden geçirilmiş ve araştırmanın amacına uygun olarak yorumlanmıştır. Özellikle dil bilgisi özelliklerinin kullanımındaki eğilimler ve varyasyonlar üzerine odaklanılmıştır. Analiz edilen bulgular, çalışmanın bulgular kısmında net ve anlaşılır bir şekilde gösterilmiştir.

Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni İstanbul Ders Kitabının tüm seviyeleri (A1, A2, B1, B2 ve C1) incelenirken; $\frac{\text{metinde geçme sayısı}}{\text{cümle sayısı}}$ formülü kullanılmıştır. Bu formül göz önüne alınarak incelenmiş olan kitaplarda dil bilgisi yapısının metinde ne kadar geçtiğı el ile sayılmıştır. Elde edilen sonuç metindeki cümle sayısına bölünerek hesaplanmış ve çıkan sonuç tablolaştırılmıştır. Sayım her metinde iki kez yapılmış olup metindeki cümleler sayılırken cümle çeşitleri ayrılmamıştır. Başlangıç olan büyük harf ile nokta arası bir cümle sayılmıştır.

Yeni İstanbul A1-A2 Ders Kitaplarında bir ünite (video metinleri dahil) beş dinleme metni bulunmaktadır. B1-B2 ve C1 kitaplarında (video metinleri dahil) dört dinleme metni bulunmaktadır. Tüm seviyelerdeki dinleme metinleri dil bilgisi açısından yukarıdaki formüle göre incelenmiştir. A1 ve A2 kitaplarındaki bir ünitenin ortalaması çıkansonuçlarının toplanması ve çıkan sonucun beşe bölünmesiyle bulunmuştur. B1-B2 ve C1 kitaplarındaki bir ünitenin ortalaması ise çıkan oranlarının toplanması ve dörde bölünmesiyle bulunmuştur. Yeni İstanbul Ders Kitabındaki tüm ünitelerin ortalaması ise ünite ortalamaların toplanarak altıya bölünmesi sonucu bulunmuştur. Bir kitapta altı ünite bulunduğu için çıkan sonuç altıya bölünerek hesaplanmıştır.

3.3. Varsayımlar ve Sınırlılıklar

Çalışmanın temel varsayımlarından biri, Yeni İstanbul Türkçe Ders Kitabı'ndaki tüm seviyelerin dinlememetinlerinin dil bilgisini desteklemek için kullanılabileceğı varsayılmaktadır. Çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlar arasında, sadece Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'na (A1, A2, B1, B2 ve C1) odaklanılmıştır.

4.BULGULAR VE TARTIŞMA

Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının tüm serileri (A1, A2, B1, B2, C1) incelenmiş olup tablolştırılmıştır. Oluşturulan tablolar açıklamalarıyla birlikte aşağıda sunulmaktadır.

4.1.Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe A1 Kitabı

Yeni İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi A1 Kitabının birinci ünitesinin dinleme metinleri incelendiğinde, A ve B bölümündeki dinleme metinleri tanışma diyalogu ve alfabeden oluşmaktadır. Bu kitabın A ve B bölümünde dil bilgisi anlatılmamış olup sadece alfabe ve tanışma diyalogları bulundurulmuştur. Bundan kaynaklı olarak A ve B bölümlerinin oranları hesaplanmamıştır. C bölümünde 3 dil bilgisi konusu işlenmiş ve 8 cümlelerin 11 tanesi hedef dil bilgisi konusu olan bu, şu, o, 0,87, çoğul eki 0,25 ve soru eki 0,25'tir.

Tablo 4.1: A1 kitabı 1. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
1A	Tanışma metni	Dil bilgisi anlatılmamış	
1B	Alfabe	Alfabe	
1C	8	Bu, şu, o / 7	0,87
		Çoğul eki / 2	0,25
		Soru eki / 2	0,25
Ünite sonu video metni 1	17	Bu, şu, o / 0	0
		Çoğul eki / 0	0
		Soru eki / 0	0
Ünite sonu video metni 2	10	Bu, şu, o / 0	0
		Çoğul eki / 1	0,1
		Soru eki / 1	0,1

Tablo 4.2'nin A bölümünde iki dil bilgisi konusu işlenmiştir. A bölümündeki dinleme metninde 7 cümle bulunduğu ve bunların 5 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan bulunma durum eki olduğu 5 tanesinin ise var-yok dil bilgisi konusu olduğu görülmüştür (sıra 2). Bu bölümün temsil oranı 0,71'dir. B bölümündeki dinleme metninde 14 cümle bulunur ve dil bilgisi konusu olan sayıların 9 tanesinin kullanıldığı görülmüştür (sıra 3). Bu bölümün temsil oranı 0,64'tür. C bölümündeki 12 cümlelerin 11 tanesi hedef dil

bilgisi konusu olan isim cümleleri yapısı kullanılmıştır. Bu bölümün oranı 0,91'dir.

Tablo 4.2: A1 kitabı 2. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
2A	7	Bulunma durum eki / 5	0,71
		Var – yok / 5	0,71
2B	14	Sayılar /9	0,64
2C	12	İsim cümleleri / 11	0,91
Ünite sonu video metni 1	24	Bulunma durum eki / 7	0,29
		Var – yok / 0	0
		Sayılar /0	0
		İsim cümleleri / 19	0,79
Ünite sonu video metni 2	18	Bulunma durum eki / 7	0,38
		Var – yok / 5	0,27
		Sayılar /0	0
		İsim cümleleri / 13	0,72

Tablo 4.3'ün A bölümündeki dinleme metninde 43 cümle bulunduğu ve bunların 20 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan şimdiki zaman olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,46'dır. B bölümündeki dinleme metninde 22 cümle bulunur ve iki dil bilgisi konusu işlenmiştir. Dil bilgisi konusu olan yönelme durum eki 4 tane, uzaklaşma durum eki ise 3 tane kullanılmıştır (satır 3). Bu dil bilgisi öğelerinin temsil oranı 0,18 ve 0,13'tür. C bölümündeki 47 cümlelerin 10 tanesi hedef dil bilgisi konusu olan -mAk istemek ekini yansıtır ve bu bölümün oranı 0,21'dir.

Tablo 4.3: A1 kitabı 3. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
3A	43	Şimdiki zaman /20	0,46
3B	22	Yönelme durum eki / 4	0,18
		Uzaklaşma durum eki / 3	0,13
3C	47	-mAk istemek /10	0,21
Ünite sonu video metni 1	25	Şimdiki zaman /10	0,40
		Yönelme durum eki / 0	0
		Uzaklaşma durum eki / 0	0
		-mAk istemek /0	0
Ünite sonu video metni 2	48	Şimdiki zaman /26	0,54
		Yönelme durum eki / 5	0,10

		Uzaklaşma durum eki / 7	0,14
		-mAk istemek /1	0,02

Tablo 4.4'ün A bölümündeki dinleme metninde 21 cümle bulunduğu ve bunların 12 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan iyelik eklerini içerdiği görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,57'dir. B bölümündeki dinleme metninde 48 cümle bulunur ve bunların 12 tanesi hedeflenen dil bilgisi konusunu içerir (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,25'tir. C bölümündeki 23 cümlelerin 7 tanesi hedef dil bilgisi konusu olan belirtme ekini yansıtır. Bu bölümün oranı 0,3'tür.

Tablo 4.4: A1 kitabı 4. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
4A	21	İyelik eki /12	0,57
4B	48	Ülke- milliyet – dil /12	0,25
4C	23	Belirtme eki /7	0,30
Ünite sonu video metni 1	32	İyelik eki /17	0,53
		Ülke- milliyet – dil /0	0
		Belirtme eki /7	0,21
Ünite sonu video metni 2	21	İyelik eki /8	0,38
		Ülke- milliyet – dil /0	0
		Belirtme eki /0	0

Tablo4.5'in A bölümünde bir üniteye iki dil bilgisi konusu işlenmiştir. A bölümündeki dinleme metninde 11 cümle bulunduğu ve bunların 3 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan saatleri ve 2 tanesinin -DAn...-A kadaryapısı olduğu görülmüştür (satır 2).

Bu öğelerin temsil oranı 0,27 ile 0,18'dir. B bölümündeki dinleme metninde 37 cümle bulunur ve dil bilgisi konusu olan belirli geçmiş zamanın 39 tane kullanıldığı görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 1,05'tir. C bölümündeki 34 kelimenin 1 tanesi hedef dil bilgisi konusu olan –DAn, -mAdAn önce, -DAn, -DIktAn sonra yapısını yansıtır ve ikinci dil bilgisi yapısı olan -DAn beri, -DIr yapısı kullanılmıştır. Bu bölümün oranı 0,02 ve 0,08'dir.

Tablo 4.5: A1 kitabı 5. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
5A	11	Saatler /3	0,27
		-DAn, ...A kadar/ 2	0,18
5B	37	Belirli geçmiş zaman / 39	1,05
5C	34	-DAn, -mAdAn önce, -DAn, -DIktAn sonra/1	0,02
		-DAn beri, -DIr/3	0,08
Ünite sonu video metni 1	23	Saatler /0	0
		-DAn, ...A kadar/ 0	0
		Belirli geçmiş zaman / 1	0,04
		-DAn, -mAdAn önce, -DAn, -DIktAn sonra/0	0
		-DAn beri-DIr/6	0,26
Ünite sonu video metni 2	29	Saatler /0	0
		-DAn, ...A kadar/ 0	0
		Belirli geçmiş zaman / 5	0,17
		-DAn, -mAdAn önce, -DAn, -DIktAn sonra/0	0
		-DAn beri-DIr/6	0,20

Tablo4.6'nın A bölümündeki dinleme metninde 38 cümle bulunduğu ve bunların 12 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan isim tamlaması olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,31'dir. B bölümündeki dinleme metninde 45 cümle bulunur ve 8 tanesinin hedeflenen dil bilgisi yapısı olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,17'dir. C bölümündeki 24 cümlelerin içinde hedeflenen dil bilgisi yapısının hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.6: A1 kitabı 6. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
6A	38	İsim tamlaması/12	0,31
6B	45	-ki eki/8	0,17
6C	24	Karşılaştırma (-DAn daha, en) /0	0
Ünite sonu video metni 1	32	İsim tamlaması/9	0,28
		-ki eki/8	0,25
		Karşılaştırma (-DAn daha, en) /6	0,18
Ünite sonu video metni 2	13	İsim tamlaması/4	0,30
		-ki eki/1	0,07
		Karşılaştırma (-DAn daha, en) /1	0,07

Tablo 4.7’de ise A1 kitabının her bir ünitesinde bulunan A, B, C bölümlerinin ve iki video metninin dil bilgisi yapısına göre ortalaması alınmıştır. Bu ortalama çıkan tüm oranlar toplanarak dinleme metni sayısına yani beşe bölünerek bulunmuştur. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe A1 kitabının toplam ünite ortalamasını bulmak için tabloda çıkan sonuçlar toplanarak toplam ünite sayısına yani altıya bölünmüştür. A1 kitabının ünite ortalaması 0,51’dir.

Tablo 4.7: A1 kitabı genel

Ünite	Geçme sayısı/cümle sayısı
1.	0,31
2.	1,09
3.	0,44
4.	0,45
5.	0,46
6.	0,33

4.2.Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe A2 Kitabı

Yeni İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi A2 Kitabının birinci ünitesinin dinleme metinleri incelendiğinde, A bölümündeki dinleme metninde 20 cümle bulunduğu ve bunların 10 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan emir kipinde olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,5’tir. B bölümündeki dinleme metninde 16 cümle bulunurken bunların 10 tanesi bölümün dil bilgisi konusu olan istek kipindedir (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,62’dir. C bölümündeki 12 cümlelerin 10 tanesi hedef dil bilgisi konusunu yansıtmaktadır. Bu bölümün oranı 0,83’tür.

Tablo 4.8: A2 kitabı 1. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
1A	20	Emir Kipi/ 10	0,5
1B	16	İstek Kipi / 10	0,62
1C	12	Sıfat Yapım Ekleri (-lı, -sız, -lık) /10	0,83
Ünite sonu video metni 1	65	Emir Kipi / 0	0
		İstek Kipi / 0	0
		Sıfat Yapım Ekleri / 29	0,44
Ünite sonu video metni 2	30	Emir Kipi /0	0
		İstek Kipi / 0	0
		Sıfat Yapım Ekleri / 16	0,53

Tablo4.9'un A bölümündeki dinleme metninde 18 cümle bulunduğu ve ünitenin hedeflenen dil bilgisi konusunun 20 kez görüldüğü tespit edilmiştir (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 1,11'dir. Bu bölüm dinleme metninin hedeflenen dil bilgisi yapısını en fazla yansıtan bölüm olduğu gözlemlenmiştir. B bölümündeki dinleme metninde 31 cümle bulunurken bunların 6 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan isim cümlelerinde belirli geçmiş zaman, 2 tanesinin bağlaçlar olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,19 ile 0,06'dır. C bölümündeki 21 cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan ile bağlacı bulunmamaktadır.

Tablo 4.9: A2 kitabı 2. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
2A	18	Belirli Geçmiş Zaman (-DI) / 20	1,11
2B	31	İsim cümlelerinde Belirli Geçmiş Zaman (-DI) /6	0,19
		Bağlaçlar /Çünkü, Bu sebeple, Bu nedenle, Bu Yüzden, Bunun için /2	0,06
2C	21	İle	0
Ünite sonu video metni 1	63	Belirli Geçmiş Zaman (-DI) / 25	0,39
		İsim cümlelerinde Belirli Geçmiş Zaman (-DI) /0	0
		Bağlaçlar /Çünkü, Bu sebeple, Bu nedenle, bu yüzden, Bunun için / 2	0,03
		İle / 2	0,03
Ünite sonu video metni 2	70	Belirli Geçmiş Zaman (-DI) /29	0,41
		İsim cümlelerinde Belirli Geçmiş Zaman (-DI) /0	0
		Bağlaçlar /Çünkü, Bu sebeple, Bu nedenle, bu yüzden, Bunun için / 2	0,02
		İle /1	0,01

Tablo4.10'un A bölümündeki dinleme metninde 14 cümle bulunduğu ve bunların 14 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan gelecek zaman olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 1'dir. B bölümündeki dinleme metninde 27 cümle bulunur ancak dil bilgisi konusu olan isim cümlelerinde gelecek zaman yapısının hiç kullanılmadığı görülmüştür (satır 3). C bölümündeki 8 cümlelerin 2 tanesi hedef dil bilgisi konusunu yansıtmaktadır. Bu bölümün oranı 0,25'tir.

Tablo 4.10: A2 kitabı 3. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
----------	----------------------------------	--	---------

3A	14	Gelecek Zaman/14	1
3B	27	İsim Cümlelerinde Gelecek Zaman /0	0
3C	8	Karşılaştırma (gibi, kadar) /2	0,25
Ünite sonu video metni 1	86	Gelecek Zaman/23	0,26
		İsim Cümlelerinde Gelecek Zaman/ 5	0,05
		Karşılaştırma (gibi, kadar) /1	0,01
Ünite sonu video metni 2	15	Gelecek Zaman/1	0,06
		İsim Cümlelerinde Gelecek Zaman/ 3	0,2
		Karşılaştırma (gibi, kadar) /0	0

Tablo4.11'in A bölümünde iki dil bilgisi konusu işlenmiştir. A bölümündeki dinleme metninde 13 cümle bulunduğu ve bunların 2 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan belirsiz geçmiş zaman ve 7 tanesinin isim cümlelerinde belirsiz geçmiş zaman olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,15 ile 0,53'tür. B bölümündeki dinleme metninde 15 cümle bulunur ancak dil bilgisi konusu olan pekiştirme sıfatlarının hiç kullanılmadığı küçültme eklerinin ise 1 tanesinin kullanıldığı görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,06'dır. C bölümündeki 28 cümlelerin 1 tanesi hedef dil bilgisi konusu olan bağlaçları yansıtırken dil bilgisi yapısı olan doğrudan anlatım hiç kullanılmamıştır. Bu bölümün oranı 0,03'tür.

Tablo 4.11: A2 kitabı 4. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam kelime sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
4A	13	Belirsiz Geçmiş Zaman (-mİş)/ 2	0,15
		İsim Cümlelerinde Belirsiz Geçmiş Zaman / 7	0,53
4B	15	Pekiştirme Sıfatları/0	0
		Küçültme Ekleri (-CA, -CIK)/ 1	0,06
4C	28	Doğrudan Anlatım/0	0
		Bağlaçlar (hem..hem, ne..ne, ya...ya) /1	0,03
Ünite sonu video metni 1	67	Belirsiz Geçmiş Zaman (-mİş)/ 14	0,20
		İsim Cümlelerinde Belirsiz Geçmiş Zaman / 1	0,01
		Pekiştirme Sıfatları /0	0
		Küçültme Ekleri (-CA, -CIK)/ 2	0,02
		Doğrudan Anlatım / 3	0,04
		Bağlaçlar (hem...hem, ne...ne, ya...ya)/0	0

Tablo 4.11: (devam ediyor)

Üniteler	Metinlerdeki toplam kelime sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
Ünite sonu video metni 2	50	Belirsiz Geçmiş Zaman (-mİş)/ 26	0,52
		İsim Cümlelerinde Belirsiz Geçmiş Zaman / 0	0

		Pekiştirme Sıfatları /0	0
		Küçültme Ekleri (-CA, -CIK) / 0	0
		Doğrudan Anlatı / 2	0,04
		Bağlaçlar (hem...hem, ne...ne, ya...ya) / 0	0

Tablo4.12'nin A bölümündeki dinleme metninde 21 cümle bulunduğu ve bunların 22 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan geniş zaman olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 1,04'tür. B bölümündeki dinleme metninde 44 cümle bulunurken bunların 12 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan rica etme yapısını yansıtırken,-mAktA eki hiç kullanılmamıştır (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,27'dir. C bölümündeki dinleme metninde 11 cümle bulunduğu ve bunların 2 tanesinin hedeflenen dil bilgisi konusu olan -DIr eki olduğu görülmüştür. Bu bölümün temsil oranı 0,18'dir.

Tablo 4.12: A2 kitabı 5. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam kelime sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
5A	21	Geniş Zaman /22	1,04
5B	44	Rica Etme / 12	0,27
		-mAktA Eki /0	0
5C	11	-DIr Eki / 2	0,18
Ünite sonu video metni 1	57	Geniş Zaman /17	0,29
		Rica Etme / 0	0
		-mAktA Eki /0	0
		-DIr Eki / 0	0
Ünite sonu video metni 2	58	Geniş Zaman /12	0,20
		Rica Etme / 6	0,10
		-mAktA Eki /0	0
		-DIr Eki / 0	0

Tablo4.13'ün A bölümündeki dinleme metninde 68 cümle bulunduğu ve bunların 8 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan yeterlilik fiili olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,11'dir. B bölümündeki dinleme metninde 42 cümle bulunurken bunların 11 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan yeterlilik fiili fonksiyonları olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,26'dır. C bölümündeki 20

cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan zarf fiil yapısının 2 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,1'dir.

Tablo 4.13: A2 kitabı 6. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
6A	68	Yeterlilik Fiili / 8	0,11
6B	42	Yeterlilik Fiili Fonksiyonları /11 (İzin-Rica / 5 Tavsiye / 4 İhtimal / Tahmin /2)	0,26
6C	20	Zarf-Fiil (-Ip, -mAdAn) / 2	0,1
Ünite sonu video metni 1	70	Yeterlilik Fiili / 14	0,2
		Yeterlilik Fiili Fonksiyonları / 12	0,17
		Zarf- Fiili / 0	0
Ünite sonu video metni 2	48	Yeterlilik Fiili / 6	0,12
		Yeterlilik Fiili Fonksiyonları / 4	0,8
		Zarf- Fiili / 0	0

Tablo 4.14'te A2 kitabının her bir ünitesinde bulunan A, B, C bölümlerinin ve iki video metninin dil bilgisi yapısına göre ortalaması alınmıştır. Bu ortalama çıkan tüm oranlar toplanarak dinleme metni sayısına yani beşe bölünerek bulunmuştur. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe A2 kitabının toplam ünite ortalamasını bulmak için tabloda çıkan sonuçlar toplanarak toplam ünite sayısına yani altıya bölünmüştür. A2 kitabının ünite ortalaması 0,41'dir.

Tablo 4.14: A2 kitabı genel

Ünite	Geçme sayısı/cümle sayısı
1.	0,58
2.	0,45
3.	0,37
4.	0,33
5.	0,42
6.	0,35

4.3.Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 Kitabı

Yeni İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi B1 Kitabının birinci ünitesinin dinleme metinleri incelendiğinde, A bölümündeki dinleme metninde 18 cümle bulunduğu ve bunların 3 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan zarf fiil olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,16'dır.

B bölümündeki dinleme metninde 26 cümle bulunurken bunların 2 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan şimdiki zamanın hikâyesidir (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,07'dir. C bölümündeki 56cümlelerin 2 tanesi hedef dil bilgisi konusunu yansıtmaktadır. Bu bölümün oranı 0,03'tür.

Tablo 4.15: B1 kitabı 1. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
1A	18	Zarf Fiil (-ArAk, -a....a) / 3	0,16
1B	26	Şimdiki Zamanın Hikâyesi/2	0,07
1C	56	Zarf Fiil (-ken) / 2	0,03
Ünite sonu video metni	46	Zarf Fiil (-ArAk, -a....a)/0	0
		Şimdiki Zamanın Hikâyesi/2	0,04
		Zarf Fiil (-ken)/0	0

Tablo 4.16'nın A bölümündeki dinleme metninde 23cümle bulunduğu ve bunların 11 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan isimfiil ekleri olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,47'dir. B bölümündeki dinleme metninde 25cümle bulunurken bunların 7 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan yeterlilik isimfiil ekleri olduğu görülmüştür.

Aynı zamanda bu bölümde iki dil bilgisi konusu anlatılmış olup ikinci konu emir kipinde dolaylı anlatımdır. Bu dil bilgisi konusu ise dinleme metninde hiç bulunmamaktadır (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,28'dir. C bölümündeki 38cümlelerin içinde dil bilgisi konusu olan isim fiil yapısının 6 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,15'tir.

Tablo 4.16: B1 kitabı 2. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
2A	23	İsim Fiil (-mA, -mAk)/11	0,47
2B	25	İsim Fiil (-mA+ iyelik)/7	0,28
		Emir kipinde dolaylı anlatım/ 0	0
2C	38	İsim Fiil (-(y)İş)/6	0,15

Ünite sonu video metni	57	İsim Fiil (-mA, -mA _k)/7	0,12
		İsim Fiil (-mA+ iyelik)/0	0
		Emir kipinde dolaylı anlatım/ 0	0
		İsim Fiil (-(y)Iş)/9	0,15

Tablo4.17'nin A bölümündeki dinleme metninde 26 cümle bulunduğu ve bunların 10 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan gereklilik kipi olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,38'dir. B bölümündeki dinleme metninde 41cümle bulunur vebölümün dil bilgisi konusu olan gereklilik kullanımlarını barındırmadığıgörülmüştür (satır 3). C bölümündeki 64cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan gereklilik kipinden (olumsuz)5 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,07'dir.

Tablo 4.17: B1 kitabı 3. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
3A	26	Gereklilik Kipi (-mElİ)/10	0,38
3B	41	Gereklilik Kullanımları /0	0
3C	64	Gereklilik Kipi (Olumsuz)/5	0,07
Ünite sonu video metni	35	Gereklilik Kipi (-mElİ)/0	0
		Gereklilik Kullanımları /0	0
		Gereklilik Kipi (Olumsuz)/0	0

Tablo4.18'in A bölümündeki dinleme metninde 28 cümle bulunduğu ve bunların 3 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan gereklilik kipinin hikâyesi olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,10'dur. B bölümündeki dinleme metninde 38cümle bulunurken bunların 1 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan zarf fiil olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,02'dir. C bölümündeki 53 cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan zarf fiil yapısının 6 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,11'dir.

Tablo 4.18: B1 kitabı 4. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
4A	28	Gereklilik Kipinin Hikâyesi/3	0,10
4B	38	Zarf Fiil (-mA _k için, -mA _k üzere)/1	0,02

4C	53	Zarf Fiil (-mAktAnsA, -a rağmen)/6	0,11
Ünite sonu video metni	48	Gereklilik Kipinin Hikâyesi/0	0
		Zarf Fiil (-mAk için, -mAk üzere)/0	0
		Zarf Fiil (-mAktAnsA, -a rağmen)/0	0

Tablo 4.19'un A bölümündeki dinleme metninde 36 cümle bulunduğu ve bunların 11 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan dilek kipi olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,30'dur. B bölümündeki dinleme metninde 34 cümle bulunurken bunların 2 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan dilek kipinin hikâyesi olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,05'tir. C bölümündeki 49cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan zarf fiil yapısının 7 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,14'tür.

Tablo 4.19: B1 kitabı 5. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
5A	36	Dilek Kipi (-sE)/11	0,30
5B	34	Dilek Kipinin Hikâyesi /2	0,05
5C	49	Zarf Fiil (-IncA, -Ar.....mAz)/7	0,14
Ünite sonu video metni	70	Dilek Kipi (-sE)/5	0,07
		Dilek Kipinin Hikâyesi /2	0,02
		Zarf Fiil (-IncA, -Ar.....mAz)/0	0

Tablo 4.20'nin A bölümündeki dinleme metninde 20 cümle bulunduğu ve bunların 12 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan şart kipi olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,60'tır. B bölümündeki dinleme metninde 49 cümle bulunurken bunların 2 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan şart kipinin hikâyesi olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,04'tür. C bölümündeki 77cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan zarf fiil yapısının 2 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,02'dir.

Tablo 4.20: B1 kitabı 6. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
6A	20	Şart Kipi /12	0,60
6B	49	Şart Kipinin Hikâyesi/2	0,04

6C	77	Zarf Fiil (-DIğIndAn beri, -All)/2	0,02
Ünite sonu video metni	75	Şart Kipi /3	0,04
		Şart Kipinin Hikâyesi/0	0
		Zarf Fiil (-DIğIndAn beri, -All)/0	0

Tablo 4.21’de ise B1 kitabının her bir ünitesinde bulunan A, B, C bölümlerinin ve bir video metninin dil bilgisi yapısına göre ortalaması alınmıştır. Bu ortalama çıkan tüm oranlar toplanarak dinleme metni sayısına yani dörde bölünerek bulunmuştur. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 kitabının toplam ünite ortalamasını bulmak için tabloda çıkan sonuçlar toplanarak toplam ünite sayısına yani altıya bölünmüştür. B1 kitabının ünite ortalaması 0,14’tür.

Tablo 4.21: B1 kitabı genel

Ünite	Geçme sayısı/cümle sayısı
1.	0,08
2.	0,29
3.	0,11
4.	0,06
5.	0,15
6.	0,17

4.4.Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe B2 Kitabı

Yeni İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi B2 Kitabının birinci ünitesinin dinleme metinleri incelendiğinde, A bölümündeki dinleme metninde 25 cümle bulunduğu ve bunların 2 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan işteş fiil olduğu görülmüştür (satr 2). Bu bölümün temsil oranı 0,08’dir. B bölümündeki dinleme metninde 19 cümle bulunurken bunların 5 tanesi bölümün dil bilgisi konusu olan dönüşlü fiildedir (satr 3). Bu bölümün temsil oranı 0,26’dır. C bölümündeki 52cümle2 tanesi hedef dil bilgisi konusunu yansıtmaktadır. Bu bölümün oranı 0,03’tür.

Tablo 4.22: B2 kitabı 1. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
1A	25	İşteş Fiil/2	0,08
1B	19	Dönüşlü Fiil/5	0,26

1C	52	-DIkçA, -DIğI sürece/2	0,03
Ünite sonu video metni	117	İşteş Fiil/3	0,02
		Dönüşlü Fiil/3	0,02
		-DIkçA, -DIğI sürece/0	0

Tablo4.23'ün A bölümündeki dinleme metninde 25 cümle bulunduğu, bunların 3 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan edilgen fiili olduğu görülmüştür. A bölümünde iki dil bilgisi konusu işlenmiştir. Diğer dil bilgisi konusu olan tarafından/-CA dinleme metninde 1 tane bulunmuştur (satır 2). Bu bölümün temsil oranı edilgen fiil 0,12, tarafından/-CA 0,04'tür. B bölümündeki dinleme metninde 35cümle bulunurken ünitenin dil bilgisi konusu olan zarf fiilin kullanılmadığı görülmüştür (satır 3). C bölümündeki 23cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan zarf fiil yapısının 3 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,13'tür.

Tablo 4.23: B2 kitabı 2. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
2A	25	Edilgen Fiil/3 Tarafından, -CA /1	0,12 0,04
2B	35	Zarf Fiil (-IncAyA kadar, -AnA kadar)/0	0
2C	23	Zarf Fiil (-DIğI/-AcAğI zaman/sırada)/3	0,13
Ünite sonu video metni	97	Edilgen Fiil/0	0
		Tarafından, -CA /0	0
		Zarf Fiil (-IncAyA kadar, -AnA kadar)/0	0
		Zarf Fiil (-DIğI/-AcAğI zaman /sırada)/1	0,01

Tablo4.24'ün A bölümündeki dinleme metninde 40 cümle bulunduğu ve bunların 11 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan sıfat fiil olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,27'dir. B bölümündeki dinleme metninde 19 cümle bulunurken bunların 5 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan sıfat fiil olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,26'dır. C bölümündeki 44cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan sıfat fiil yapısının hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.24: B2 kitabı 3. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar

3A	40	Sıfat Fiil (-(y)An)/11	0,27
3B	19	Sıfat Fiil (-DIK, -(y)AcAk)/5	0,26
3C	44	Sıfat Fiil (-Ar, -mAz, -mİş, -AsI)/0	0
Ünite sonu video metni	37	Sıfat Fiil (-(y)An)/4	0,10
		Sıfat Fiil (-DIK, -(y)AcAk)/1	0,02
		Sıfat Fiil (-Ar, -mAz, -mİş, -AsI)/0	0

Tablo 4.25'in A bölümündeki dinleme metninde 40 cümle bulunduğu ve bunların 3 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan ettirgen fiil olduğu görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,07'dir. B bölümündeki dinleme metninde 25 cümle bulunurken bunların 1 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan zarf fiil olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,04'tür. C bölümündeki 29 cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan sanki yapısının hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.25: B2 kitabı 4. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
4A	40	Ettirgen Fiil/3	0,07
4B	25	Zarf Fiil (-DIK/-AcAK için /dAn/dAn dolayısı/ 1	0,04
4C	29	Sanki/0	0
		Artık/1	0,03
		Bile/0	0
Ünite sonu video metni	26	Ettirgen Fiil/1	0,03
		Zarf Fiil (-DIK/-AcAK için/dAn/dAn dolayısı/ 0	0
		Sanki/0 Artık/0 Bile/0	0

Tablo 4.26'nın A bölümündeki dinleme metninde 34 cümle bulunduğu ve bunların 3 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan fiil cümlelerinde dolaylı anlatım olduğu görülmüştür. Bu bölümde iki dil bilgisi konusu işlenmiş olup diğer dil bilgisi konusu olan isim cümlelerinde dolaylı anlatımın hiç kullanılmadığı görülmüştür (satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0,08'dir. B bölümündeki dinleme metninde 24 cümle bulunurken bunların 1 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan soru cümlelerinde dolaylı anlatım olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,04'tür. C bölümündeki 11 cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan gereklilik kipinde dolaylı anlatım ve istek kipinde dolaylı anlatımın hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.26: B2 kitabı 5. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
5A	34	Fiil Cümlelerinde Dolaylı Anlatım/3	0,08
		İsim Cümlelerinde Dolaylı Anlatım/0	0
5B	24	Soru Cümlelerinde Dolaylı Anlatım/1	0,04
5C	11	Gerekliklik Kipinde Dolaylı Anlatım/0	0
		İstek Kipinde Dolaylı Anlatım/0	0
Ünite sonu video metni	31	Fiil Cümlelerinde Dolaylı Anlatım/0	0
		İsim Cümlelerinde Dolaylı Anlatım/0	0
		Soru Cümlelerinde Dolaylı Anlatım/0	0
		Gerekliklik Kipinde Dolaylı Anlatım/0	0
		İstek Kipinde Dolaylı Anlatım/0	0

Tablo 4.27'nin A bölümündeki dinleme metninde 33 cümle bulunur ve bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan bağlaçların kullanılmadığı görülmüştür(satır 2). Bu bölümün temsil oranı 0'dır. B bölümündeki dinleme metninde 20cümle bulunurken bunların 3 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan bağlaçlar olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,15'tir. C bölümündeki 23cümlelerin içinde dil bilgisi yapısı olan bağlaçların5 tanesi bulunmaktadır. Bu bölümün temsil oranı 0,21'dir.

Tablo 4.27: B2 kitabı 6. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
6A	33	Bağlaçlar (oysaki/ halbuki, ne var ki, ne yazık ki, neyse ki)/0	0
6B	20	Bağlaçlar (mademki, meğerse, nitekim, zaten, hiç değilse/ hiç olmazsa)/3	0,15
6C	23	Bağlaçlar (ayrıca/ bununla birlikte/ bununla beraber, üstelik/hatta, bunun yanı sıra)/5	0,21
Ünite sonu video metni	76	Bağlaçlar (oysaki/ halbuki, ne var ki, ne yazık ki, neyse ki)/3	0,03
		Bağlaçlar (mademki, meğerse, nitekim, zaten, hiç değilse/ hiç olmazsa)/1	0,01
		Bağlaçlar (ayrıca/ bununla birlikte/ bununla beraber, üstelik/hatta, bunun yanı sıra)/0	0

Tablo 4.28'de ise B2 kitabının her bir ünitesinde bulunan A, B, C bölümlerinin ve bir video metninin dil bilgisi yapısına göre ortalaması alınmıştır. Bu ortalama çıkan tüm oranlar toplanarak dinleme metni sayısına yani dörde bölünerek bulunmuştur. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe B2 kitabının toplam ünite ortalamasını bulmak için tabloda çıkan sonuçlar toplanarak toplam ünite sayısına yani altıya bölünmüştür. B2 kitabının ünite ortalaması 0,08'dir.

Tablo 4.28: B2 kitabı genel

Ünite	Geçme sayısı/cümle sayısı
1.	0,10
2.	0,07
3.	0,16
4.	0,04
5.	0,03
6.	0,10

4.5.Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe C1 Kitabı

Tablo4.29'un A bölümündeki dinleme metninde 19 cümle bulunduğu ve bunların 2 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan şimdiki zamanın hikâyesi olduğu görülmüştür. Bu bölümün temsil oranı 0,10'dur. B bölümündeki dinleme metninde 42 cümle bulunurken bunların 11 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan gelecek zamanın hikâyesi olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı 0,26'dır. C bölümündeki 69cümle bulunduğu ve bunların 2 tanesinin ünitenin dil bilgisi yapısı olan öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi olduğu görülmüştür. Bu ünitenin temsil oranı 0,02'dir.

Tablo 4.29: C1 kitabı 1. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
1A	19	Şimdiki zamanın hikâyesi/2	0,10
1B	42	Gelecek zamanın hikâyesi/11	0,26
1C	69	Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi/2	0,02
Ünite sonu video metni	58	Şimdiki zamanın hikâyesi/1	0,01
		Gelecek zamanın hikâyesi/0	0
		Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi/0	0

Yeni İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi C1 Kitabının 2. ünitesinin A bölümünde 32 cümle bulunur. Bölümün dil bilgisi konusu olan şimdiki zamanın rivayeti dinleme metninde 4 kez kullanılmıştır. İkinci dil bilgisi konusu geniş zamanın rivayetidir ve dinleme metninde 1 kez kullanılmıştır. Bu ünitenin temsil oranı 0,12 ve 0,03'tür. B bölümünde 42 cümle bulunur ve dil bilgisi yapısı olarak gelecek zamanın rivayeti anlatılmıştır. Ancak dinleme metninde dil bilgisi yapısı hiç kullanılmamıştır. C bölümünde ise 91 cümle bulunur ve üç dil bilgisi konusu işlenmiştir. Bu dil bilgisi konuları öğrenilen

geçmiş zamanın rivayeti, gereklilik kipinin rivayeti ve dilek-şart kipinin rivayetidir. Dinleme metninde öğretilen dil bilgisi yapısının hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.30: C1 kitabı 2. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
2A	32	Şimdiki zamanın rivayeti/4	0,12
		Geniş zamanın rivayeti/1	0,03
2B	42	Gelecek zamanın rivayeti/0	0
2C	91	Öğrenilen geçmiş zamanın rivayeti/0	0
		Gereklilik kipinin rivayeti/0	0
		Dilek-Şart kipinin rivayeti/0	0
Ünite sonu video metni	86	Şimdiki zamanın hikâyesi/1	0,01
		Gelecek zamanın hikâyesi/0	0
		Öğrenilen geçmiş zamanın rivayeti/0	0
		Gereklilik kipinin rivayeti/0	0
		Dilek-Şart kipinin rivayeti/0	0

Tablo4.31'in A bölümündeki dinleme metninde 43 cümle bulunduğu ve bunların 4 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan birleşik zamanlar olduğu görülmüştür. Bu bölümün temsil oranı 0,09'dur. B bölümündeki dinleme metninde 12 cümle bulunurken dil bilgisi konusu olan zarf-fiiller dinleme metninde hiç kullanılmamıştır. C bölümündeki 61 cümle bulunduğu ve bunların 1 tanesinin ünitenin dil bilgisi yapısı olan bağlaçlar olduğu görülmüştür. Bu ünitenin temsil oranı 0,01'dir.

Tablo 4.31: C1 kitabı 3. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
3A	43	Birleşik zamanlar/4	0,09
3B	12	Zarf fiiller(-Dİk, -AcAk iyelik eki kadar/ -Dİk, -AcAk iyelik eki gibi)/0	0
3C	61	Bağlaçlar (zira, aksi halde, aksine, açıkçası, doğrusunu söylemek gerekirse)/1	0,01
Ünite sonu video metni	105	Birleşik zamanlar/6	0,05
		Zarf fiiller/2	0,01

		Bağlaçlar/2	0,01
--	--	-------------	------

Tablo4.31'nin A bölümündeki dinleme metninde 48 cümle bulunur ve hedeflenen dil bilgisi yapısı olan çift olumsuzluk ve değil ile olumsuzluk yapılarının hiç kullanılmadığı görülmüştür. B bölümündeki dinleme metninde 71 cümle bulunurken bunların 1 tanesi ünitenin dil bilgisi konusu olan zarf-fiiller olduğu görülmüştür (satır 3). Bu bölümün temsil oranı0,01'dir. C bölümündeki 48 cümle bulunduğu ve ünitenin dil bilgisi yapısının hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.32: C1 kitabı 4. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
4A	48	Çift olumsuzluk/0	0
		Değil ile fiil olumsuzluğu/0	0
4B	71	Zarf fiiller (-mİş, -yor, -AcAk gibi/ -mİşÇAsInA)/1	0,01
4C	48	MIŞ+LİK iyelik eki var-yok-olmak/0	0
Ünite sonu video metni	109	Çift olumsuzluk/0	0
		Değil ile fiil olumsuzluğu/1	0,01
		Zarf fiiller (-mİş, -yor, -AcAk gibi/ -mİşÇAsInA)/3	0,02
		-MIŞ+LİK iyelik eki var-yok-olmak/0	0

Tablo 4.33'ün A bölümündeki dinleme metninde 28 cümle bulunduğu ve hedeflenen dil bilgisi yapısı olan bağlaç olan “ki”nin hiç kullanılmadığı görülmüştür. Yine aynı şekilde B bölümündeki dinleme metninde 41 cümle bulunur ve dil bilgisi konusu işlenmemiştir. C bölümündeki 42 cümle bulunduğu ve bunların 1 tanesinin ünitenin dil bilgisi yapısı olankurallı birleşik fiiller olduğu görülmüştür. Bu ünitenin temsil oranı 0,02'dir.

Tablo 4.33: C1 kitabı 5. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
5A	28	Bağlaç olan “ki”/0	0
5B	41	“ki” ile öbekleşen kelimeler/0	0
5C	42	Kurallı birleşik fiiller/1	0,02
Ünite sonu video metni	28	Bağlaç olan “ki”/2	0,07
		“ki” ile öbekleşen kelimeler/0	0
		Kurallı birleşik fiiller/0	0

Tablo 4.34'ün A bölümündeki dinleme metninde 64 cümle bulunduğu ve bunların 1 tanesinin bölümün hedeflenen dil bilgisi konusu olan zarf-fiiller olduğu görülmüştür. Bu bölümün temsil oranı 0,01'dir. B bölümündeki dinleme metninde 51 cümle bulunur ve ünitenin dil bilgisi konusu olan zarf-fiillerin hiç kullanılmadığı görülmüştür (satır 3). C bölümündeki 24 cümle bulunduğu ve bunların 1 tanesinin ünitenin dil bilgisi yapısı olan zarf-fiiller olduğu görülmüştür. Bu ünitenin temsil oranı 0,04'tür.

Tablo 4.34: C1 kitabı 6. ünite

Üniteler	Metinlerdeki toplam cümle sayısı	Cümle başına düşen dil bilgisel biçim sayısı	Oranlar
6A	64	Zarf fiiller (-DIğInA, -AcAğInA göre)/1	0,01
6B	51	Zarf fiiller (-DIğI takdirde)/0	0
6C	24	Zarf fiiller (-mA+iyelik eki durumunda)/1	0,04
Ünite sonu video metni	47	Zarf fiiller (-DIğInA, -AcAğInA göre)/1	0,02
		Zarf fiiller (-DIğItakdirde)/0	0
		Zarf fiiller (-mA+iyelik eki durumunda)/0	0

Tablo 4.35'te ise C1 kitabının her bir ünitesinde bulunan A, B, C bölümlerinin ve bir video metninin dil bilgisi yapısına göre ortalaması alınmıştır. Bu ortalama çıkan tüm oranlar toplanarak dinleme metni sayısına yani dörde bölünerek bulunmuştur. Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe C1 kitabının toplam ünite ortalamasını bulmak için tabloda çıkan sonuçlar toplanarak toplam ünite sayısına yani altıya bölünmüştür. C1 kitabının ünite ortalaması 0,04'tür.

Tablo 4.35: C1 kitabı genel

Ünite	Geçme sayısı/cümle sayısı
1.	0,10
2.	0,04
3.	0,05
4.	0,01
5.	0,02,
6.	0,01

Tablo 4.36’da Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının tüm serilerinin (A1, A2, B1, B2 ve C1) ortalaması gösterilmiştir. Bu ortalamalar göz önüne alındığında A1 kitabından C1 kitabına kadar bir düşüş gözlemlenmektedir. Bu durum Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının temel seviyelerde dinleme becerisi ile dil bilgisinin birbirini desteklediğini göstermektedir. Ancak orta ve ileri seviyelerde sadece beceriye yönelik dinlemeler yapıldığı gözlemlenmektedir.

Tablo 4.36: Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı tüm serilerinin ortalaması

Kitap	Geçme sayısı/cümle sayısı
A1	0,51
A2	0,41
B1	0,14
B2	0,08
C1	0,04

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe kitabının tüm seviyelerinin (A1, A2, B1, B2, C1) dinleme metinleri dil bilgisi açısından incelenmiş olup bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe ders kitabındaki dinleme metinleri cümle sayısı açısından sayılmıştır ve o bölümün anlatılmış olan dil bilgisi konusu dinleme metninin içinde kaç defa geçtiği gözlemlenmiştir. Ayrıca anlatılan dil bilgisi konusu ile dinleme metninde geçen dil bilgisi konusu arasında bir tutarlılık olup olmadığına bakılmıştır. Dinleme metinlerinin anlatılan dil bilgisi konusunu desteklenmesi önemsenmiş ve destekleyip desteklemediği incelenmiştir.

İncelenen ders kitabı beş seviyeden oluşmuştur ve her seviyede altı bölüm bulunmaktadır. Bu bölümler kendi aralarında üçe ayrılmıştır (1A, 2B, 3C). Bölümlerin sonunda video metinleri bulunmaktadır. A1 ve A2 kitaplarında her bölümün sonunda iki video metni bulunurken B1, B2 ve C1 kitaplarında her bölümün sonunda bir video metni bulunmaktadır. A1 ve A2 kitaplarında toplam 36 dinleme metni ve 24 video metni incelenmiştir. B1, B2 ve C1 kitaplarında toplam 54 dinleme metni ve 18 video metni incelenmiştir. Tüm seviyelerde toplam 90 dinleme metni ve 42 video metni incelenmiş olup bulgular tabloleştirilmiştir.

Çıkan sonuçlara bakıldığında A1 seviyesinden C1 seviyesine doğrusal oranda bir düşüş gözlemlenmiştir. A1 kitabında dinleme metinlerinin dil bilgisini barındırma oranı 0,51, A2 kitabında 0,41, B1 kitabında 0,14, B2 kitabında 0,08 ve C1 kitabında 0,04'tür. Bu durum bizlere temel seviyelerde dinleme metinlerinin dil bilgisini daha çok desteklediği orta ve ileri düzeyde ise bu oranın azaldığını göstermektedir.

Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında ünite oranlarına bakıldığında tutarlı olarak azalmadığı veya artmadığı görülmüştür. Örneğin birinci ünite hedef yapıyı 0,31 oranında, beşinci ünite 0,46 oranında yansıtırken altıncı ünite 0,33 oranında yansıttığı görülmüştür. Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 kitabında ünite oranlarına bakıldığında birinci ünite hedef yapıyı 0,58, beşinci ünite 0,42 oranında yansıtırken altıncı ünite 0,35 oranında yansıtmıştır. Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 kitabında ünite oranlarına bakıldığında birinci ünite hedef yapıyı 0,08, dördüncü ünite 0,06 oranında

yansıtırken altıncı ünite 0,17 oranında yansıtmıştır.Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2 kitabında ünite oranlarına bakıldığında birinci ünite hedef yapıyı 0,10, üçüncü ünite 0,16 oranında yansıtırken beşinci ünite 0,03 oranında yansıtmıştır.Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe C1 kitabında ünite oranlarına bakıldığında birinci ünite hedef yapıyı 0,10, ikinci ünite 0,04 oranında yansıtırken üçüncü ünite 0,05 oranında yansıtmıştır.

Bu durum göstermektedir ki kitaptaki üniteler hedef yapıyı barındırmada tutarlı olarak artmamıştır veya azalmamıştır. Tüm setler arasındaki oranlara bakıldığında ise en yüksek oranın (0,51) A1 kitabında, en düşük oranın (0,04) ise C1 kitabında olduğu gözlemlenmiştir.

Bu oralara bakıldığında Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders kitabı setlerinde dinleme metinlerinin hedef dil bilgisi yapısını aynı oranda desteklemediği ve sadece dinleme becerisine yönelik hazırlanmış metinler olduğu gözlemlenmiştir. Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında tüm beceriler birbiri ile bağlantılıdır. Bir becerinin eksik kalması öğrenilen dilin eksik olduğu anlamını barındırır. Tüm becerilerin en iyi şekilde öğrenilmesi de dil bilgisi ile bağlantılıdır. Dil bilgisinin eksik öğrenilmesi dinleme, yazma, okuma ve konuşma becerilerini etkiler. Bu durumlar göz önüne alındığında Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe kitabının tüm setlerinde becerilerin dil bilgisini orantılı ve tutarlı bir şekilde desteklemesi beklenmektedir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, N.S. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı: (A1-A2 düzeyi). Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat, 122.
- Ak, D. (2011). İkinci Dil Öğretim Kaynaklarında Yer Alan Anlama Etkinliklerinin Karşılaştırılması: Yeni Hitit Ve New Headway Örnekleme. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, 332.
- Akcaoglu, C. (2017). Somut Olmayan Kültürel Miras ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 106.
- Akkök, E. A. (2008). Yabancı Dilde İmgesel Anlamalı Dil Öğelerinin Öğretimi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 323.
- Akkuş, B. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Öğrenci Özerkliği Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Türkçe Ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Giresun, 89.
- Akpınar, M. (2010). Deyim ve Atasözlerinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 289.
- Aksoy, B. (2011). Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarındaki Türk İmgesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı, İstanbul, 125.
- Aksoy, H. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Hazırlanan Kitap Setlerinde Yer Alan Değerler Üzerine Bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi, Mevlana Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Konya, 136.
- Alyılmaz S. ve Şengül K. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejileri*, Kesit Yayınları, ISBN: 605-670-831-4, İstanbul, 2-5.
- Arslan, N. (2014). Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon, 178.
- Arslan, N. (2016). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki kalıp sözlerin karşılaştırmalı incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Dergisi*, 8 (2): 13-30.
- Bağcı, H. ve Başar, U. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı, Bölüm4. *Dil Öğretiminde Temel Beceriler Öğrenme ve Öğretme Alanları*, Ed.; Durmuş M ve Okur A; Grafiker Yayınları, Ankara, 249-367.

- Barın, E. (1994). Yabancılar Türkçenin öğretimi metodu. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 17: 53-56.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçe öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 13: 311-317.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1: 19-30.
- Bayezit, H. (2013). Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı. *Bölüm 6. Yabancı Dil Dersi Kitaplarında Dil Öğrenme Stratejileri*, Ed.; M. Durmuş ve A. Okur; Grafiker Yayınları, Ankara, 451-459.
- Bayraktar, F. B. (2015). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Faydalanılan Kitapların Kültürel Unsurların Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 177.
- Benhür, M. H. (2002). Türkçenin Yabancılar Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 166.
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages*, 5 (4): 221-235.
- Boylu, E. ve Balar, U. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin kültürel boyutu: Türkçe kalıp sözlerin Farslara öğretimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 43: 31-52.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Çakmak, K. E. (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 392.
- Çetinkaya, E. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Unsurlar: Yedi İklim Türkçe Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat, 397.
- Çil, N. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller ve Deyimleşmiş Birleşik Fiiller. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı, İstanbul, 302.
- Coşkun, E. ve Taş, S. (2008). Ders kitaplarına metin seçme açısından Türkçe öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10): 59-74.
- Demir, A. (2010). Yabancılar Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 131.
- Demir, A. ve Açıık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 72.

- Demircan, Ö. (2005). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. Der Yayınları, ISBN: 978-975-353-393-5, İstanbul, 436.
- Demirekin, M. (2017) Yabancı Dil Olarak Türkçenin Anlamlandırılmasında Kelime ve Dil Öğrenme Stratejilerinin Kullanımı. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 325.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 274.
- Direkçi B., Şimşek, B. ve Akbulut, S. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme sürecinde kültür aktarımına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22): 278-293.
- Doyumgaç, İ. (2017). Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Adıyaman, 263.
- Elmalı, M. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Kültürel Unsurların Kullanımı: Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Örneği (C1 – C2 seviyesi). Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat, 122.
- Emiroğlu, S. ve Pınar, F. N. (2013). Dinleme becerisinin diğer beceri alanları ile ilişkisi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages*, 8(4): 769-782.
- Erol, H. F. (2008). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bildirme ve Tasarlama Kiplerinin Öğretimi ve Sıralaması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 179.
- Ertuğrul, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Kitaplarda Kültür Aktarımı. Yüksek Lisans Tezi, Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalı, Ankara, 123.
- Göçer, A. (2012). Dil-Kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 729: 50-57.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilim Araştırmaları*, 32: 73-126.
- Gömleksiz, M. N. (2000). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler ve yöntem sorunu. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1): 253-264.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Pegem Akademi Yayıncılık, Yayın No: 51818, ISBN: 978-605-364-492-7, Ankara, 25-29.
- Güneş, S. (2009). Yabancı dil öğretiminde deyim öğretimi: yöntemler, teknikler ve uygulamalar. *Dilbilim Dergisi*, 22: 1-15.

- Güven, A. Z. ve Özbilen, U. (2017). Ortaokul Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan dinleme metnlerinin sözlü kültür öğeleri açısından incelenmesi. *The Journal of Academic Social Sciences*, 42(42): 20-23.
- Güvendik, T. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil-Kültür İlişkisi Bağlamında Yazınsal Metinlerin Temel Söz Varlığı Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir, 150.
- Hacıömeroğlu, M. S. (2007). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler için Kiplik Öğretimi Üzerine Materyal Geliştirme. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 154.
- Harputoğlu, B. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Ve Ana Dil Türkçe Ders Kitaplarında Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Anabilim Dalı, İstanbul, 192.
- Hayran, T. (2019). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarında Söz Varlığına Yönelik Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, 278.
- Hengirmen, M. (2006). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer Yöntemi*. Engin Yayınları, ISBN: 978-974-320-047-9, Ankara, 10-14.
- İşcan, A. ve Yassıtış, T. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi iklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 düzeyi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3(1): 47-66.
- Kanatlı, F. ve Çekici, Y. E. (2021). 21. Yüzyıl becerileri ve Türkçe eğitimi, *Bölüm 6 Dil-Kültür İlişkisini 21. Yüzyılda Yeniden Düşünmek*, Ed.; Çocuk HE ve Soysal T; Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 107-121.
- Kayasandık, E. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Öğretim Yöntemlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya, 101.
- Keskin, F. (2010). Yetişkinlere Yönelik Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Yazınsal Metinlerle Kültür Aktarımı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 318.
- Koşucu, F. Z. (2007). Türkçenin Yabancılar Öğretiminde Ulaçların Düzeylere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı, İstanbul, 140.
- Kutlu, A. (2014). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürün araç olarak kullanımı: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti örneği (B1-B2 seviyesi). *Karadeniz Teknik Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(2): 697-710.

- Memiş, M. Ş. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler. *Turkish Studies*, 8(9): 297-318.
- Ökten, E. ve Kavanoz, S. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini hedefleyen ders kitaplarında kültür aktarımı. *Turkish Studies*, 9(3): 845-862.
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti örneği. *The Journal of Academic Social, Science Studies*, 6(2): 1619-1640.
- Pehlivan, F. (2007). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı, İstanbul, 123.
- Pirinç, D. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ortaçların İncelenmesi Ve Öğretimi -Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı Orta 2 Örneğinde. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı, İstanbul, 180.
- Saydam, M. (2018). Kelime Öğretimi Stratejileri Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitapları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, 140.
- Şengül, K. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinliklerin Anlama Becerileri İle Dil Bilgisine Yönelik Başarıya, Kalıcılığa ve Türkçeye Yönelik Tutuma Etkisi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 340.
- Şimşek, E. (2019). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, 144.
- Şimşek, P. (2011). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri Ve Yardımcı Okuma Kitapları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Afyon, 239.
- Şimşek, R. (2016). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Dil Becerileri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Nevşehir, 374.
- Süner, R. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazın Sanat Metinlerinin B1 Düzeyine Uyarlanması: Eskici Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 93.
- Tiryaki, N. E. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1: 33-44.

- Tüm, G. ve Sarkmaz, Ö. (2012). Yabancı dil Türkçe ders kitaplarında kültürel öğelerin yeri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43: 448-459.
- Vargelen, H. (2013). Kültürlerarası İletişimsel Yeterlilik Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara, 101.
- Yalçın, Ç. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yer Alan Dinleme Etkinliklerinin Dil Öğrenme Stratejileri açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Nevşehir, 131.
- Yaylı, D. ve Akbulut, S. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A1-A2 düzeyi ders kitapları üzerine bir izlenim çalışması. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9: 35-46.
- Yıldız, Ü. ve Tunçel, H. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi. Bölüm 1. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi*, Ed.;Şahin A, Pegem Akademi Yayıncılık, ISBN: 978-605-364-919-9, Ankara, 15-29.
- Yılmaz, F. ve Babacan, G. (2015) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde podcast kullanımı. *Turkish Studies*, 10(3): 1153-1170.
- Yurtseven Ü. F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Yeri ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Ana Bilim Dalı, İstanbul, 172.
- Zenk, O. (2008). Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarının Oluşturmacı Kuramın İlkeleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Ana Bilim Dalı, İstanbul, 207.

